

Kortrijkstraat 450 en 452, Menen

Een Archeologienota

Auteur:

J. Van Bavel (bureauonderzoek, veldwerkleidster)
C. Dockx (bureauonderzoek, assistent-archeoloog)
A. Schoups (bureauonderzoek, assistent-archeoloog)

Autorisatie:

X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)

Colofon

VEC Nota 295

Kortrijkstraat 450 en 452, Menen

Vlaams Erfgoed Centrum bvba

Auteurs: J. Van Bavel & T. Van Mierlo & C. Dockx & A. Schoups & X. Alma

In opdracht van: Vertrouwelijk

Foto's en tekeningen: Vlaams Erfgoed Centrum, tenzij anders vermeld

© Vlaams Erfgoed Centrum bvba, Sint-Michiels, Brugge, november '17

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum bvba.

Vlaams Erfgoed Centrum bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek

ISSN 2506-7486

Vlaams Erfgoed Centrum

Ten Briele 14 bus 15

8200 Sint-Michiels, Brugge

Tel + 32 (0)16 39 47 96

info@vlaamserfgoedcentrum.be

www.vlaamserfgoedcentrum.be

Inhoud

1	Verslag van resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1	Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1	Administratieve gegevens	6
1.1.2	Archeologische voorkennis	8
1.1.3	Huidig gebruik	8
1.1.4	Beschrijving van de geplande werken	18
1.1.5	Juridisch kader	24
1.1.6	Doelstelling en vraagstelling	26
1.2	Assessmentrapport	28
1.2.1	Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden	28
1.2.2	Beschrijving van bekende archeologische waarden	34
1.2.3	Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden	36
1.2.4	Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie	48
1.2.5	Samenvatting	52
	Literatuur	53
	Geraadpleegde websites	53
	Lijst van afbeeldingen en tabellen	53
	Bijlage 1 Plannenlijst	
	Bijlage 2 Fotolijst	

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

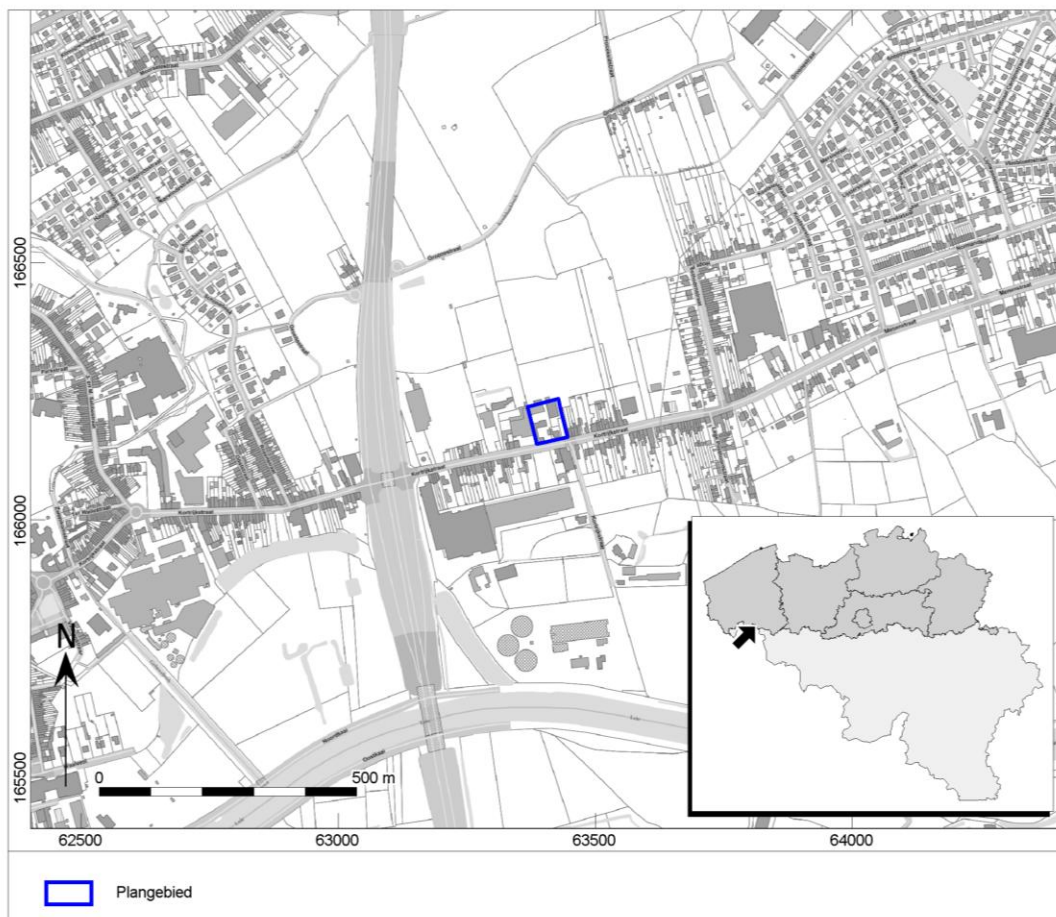
Periode	Tijd in jaren	
Nieuwste tijd:		19 ^e E - heden
Nieuwe tijd:		16 ^e E - 18 ^e E na Chr.
Middeleeuwen:		5 ^e E - 15 ^e E na Chr.
Late Middeleeuwen	13 ^e E - 15 ^e E na Chr.	
Volle Middeleeuwen	10 ^e E - 12 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen C / Karolingische periode	8 ^e E - 9 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen B / Merovingische periode	6 ^e E - 8 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen A / Frankische periode	5 ^e E - 6 ^e E na Chr.	
Romeinse tijd:		57 voor Chr. - 402 na Chr.
IJzertijd:		800 - 57 voor Chr.
Late IJzertijd	250 - 57 voor Chr.	
Midden-IJzertijd	475/450 - 250 voor Chr.	
Vroege IJzertijd	800 - 475/450 voor Chr.	
Bronstijd:		2100/2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):		5300 - 2000 voor Chr.
Finaal-Neolithicum	3000 - 2000 voor Chr.	
Laat-Neolithicum	3500 - 3000 voor Chr.	
Midden-Neolithicum	4500 - 3500 voor Chr.	
Vroeg-Neolithicum	5300 - 4800 voor Chr.	
Mesolithicum (Midden-Steentijd):		ca. 9500 - 4000 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):		tot 10 000 voor Chr.

Bron: Onderzoeksbaldans Vlaanderen

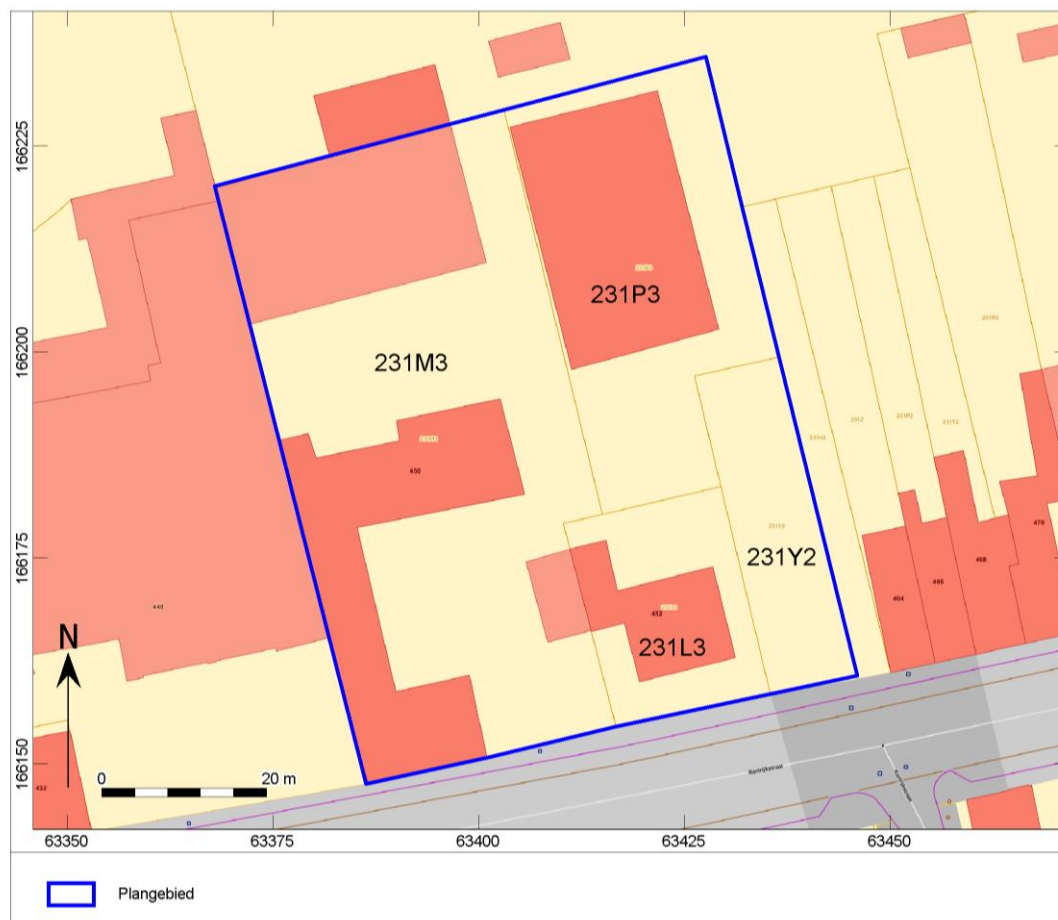
1 Verslag van resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in oktober 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Kortrijkstraat 450 en 452 te Menen (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen bouw van één appartementsgebouw.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

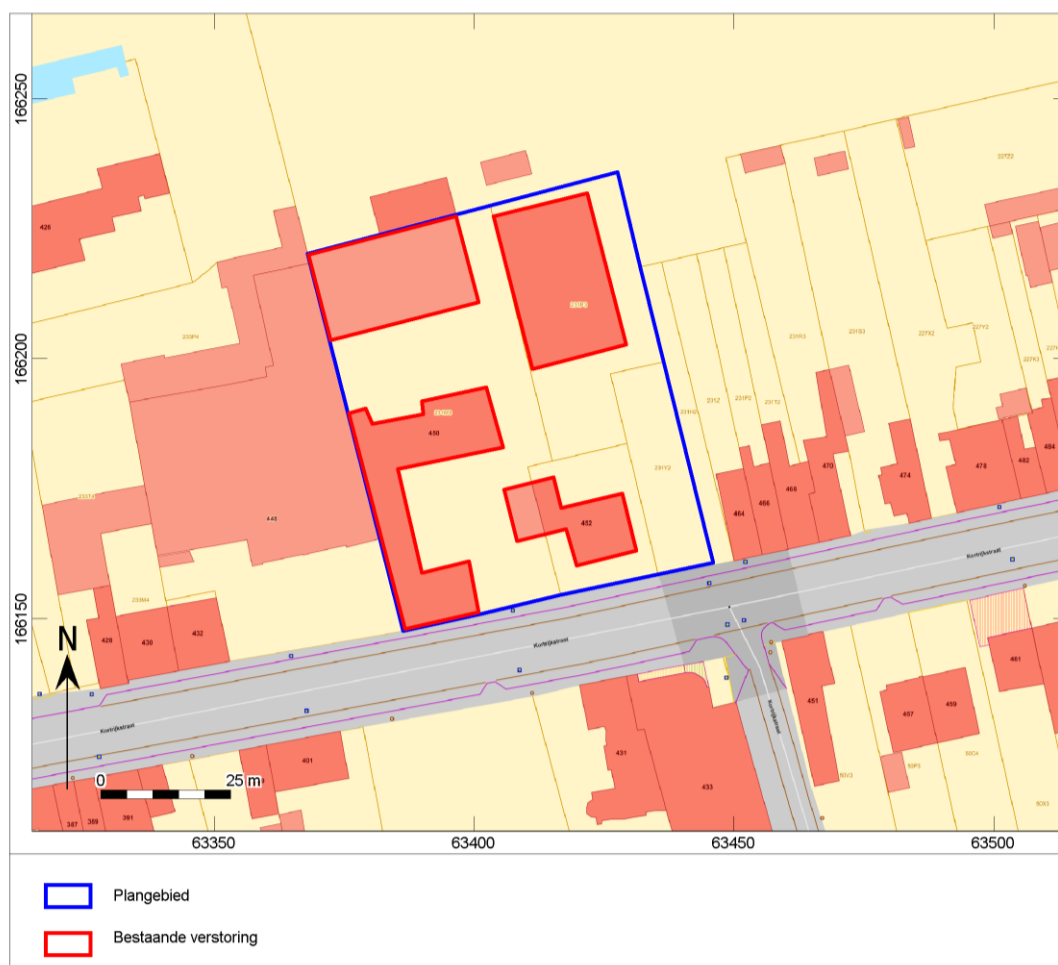
Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

1.1.1 Administratieve gegevens

Uitgevoerde fasen binnen archeologienota:	Bureauonderzoek
Aanleiding:	Bouw van appartementen
Locatie:	Kortrijkstraat 450 en 452
Plaats:	MENEN
Gemeente:	MENEN
Provincie:	WEST-VLAANDEREN
Kadastrale gegevens:	Menen, afdeling 2, sectie C, percelen 231M3, 231L3, 231Y2, 231P3 en 231H2.
Diepte bodemverstoring	- Kelder: circa 3,10 m –mv. Afwerking: circa 3,50 m –mv. - Dalen: circa 4,60 m –mv. - Parking: circa 40 cm –mv. - Sifon + aansluiting op bestaande riolering Kortrijkstraat: circa 1,20 m –mv. - Wadi's: circa 1 m –mv.
Oppervlakte plangebied	Circa 4666 m ² / 0,4 ha
Coördinaten (bounding box; Lambertcoördinaten (EPSG:31370))	NO: 63.427,6 / 166.236,2 ZO: 63.446,1 / 166.160,6 ZW: 63.386,1 / 166.147,4 NW: 63.367,5 / 166.220,5
Projectcode	2017J79

VEC-projectcode:	4191012 (bureauonderzoek)
Auteur:	X. J. F. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094) J. Van Bavel (bureauonderzoek, veldwerkleidster) C. Dockx (bureauonderzoek, assistent-archeoloog) A. Schoups (bureauonderzoek, assistent-archeoloog)
Autorisatie: ¹	X. J. F. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)
Begindatum onderzoek:	06/10/2017
Einddatum onderzoek:	27/10/2017
Beheer en plaats documentatie:	Vlaams Erfgoed Centrum Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels, Brugge
Relevante thesaurustermen:	Bureauonderzoek, nieuwbouw

In het onderzoeksgebied zijn de volgende verstoorte zones vastgesteld:

Afb. 3. Locatiekaart van het plangebied met locaties van de vermoedelijk verstoorte zones.

¹ Xander Alma is een werknemer bij ADC ArcheoProjecten BV. ADC ArcheoProjecten voert onderzoek in onderaanneming uit voor het Vlaams Erfgoed Centrum.

1.1.2 Archeologische voorkennis

In het plangebied is nog geen archeologisch (voor)onderzoek uitgevoerd.

1.1.3 Huidig gebruik

Het plangebied ligt aan de Kortrijkstraat en is grotendeels bebouwd. Het betreft huisnummer 450 en 452. Volgens het gewestplan, ligt het noordelijke gedeelte in agrarisch gebied en het zuidelijke gedeelte in woonuitbreidingsgebied (afb. 4). Het plangebied bestaat uit bebouwing, overige afdekking en gras. Afbeelding 6 geeft de bestaande toestand van het plangebied weer. Hier zijn een tiental gebouwen aanwezig. Hoe deze zijn gebouwd ten opzichte van het maaiveld wordt meegegeven op de afbeeldingen 7 tot en met 16. Bepaalde gebouwen situeren zich aan het maaiveld, andere gebouwen situeren zich op een soort van ophoging. Deze gebouwen staan iets hoger ingeplant dan het maaiveld, meer specifiek tussen 10 en 20 cm. De gebouwen hebben ook reeds een fundering, onbekend is hoeveel bodemverstoring deze reeds hebben gemaakt, maar er kan vermoedelijk uitgegaan worden van een minimale diepteverstoring van 80cm -mv. De funderingen worden niet weergegeven op de afbeeldingen 7 tot en met 16.

Hieronder wordt kort de oppervlakte per gebouw of gebouwen weergegeven:

- Gebouwen 1 + 2 + 3 + 4 + 5: circa 570 m²
- Gebouw 6: circa 563 m²
- Gebouw 7: circa 501 m²
- Gebouw 8: circa 36 m²
- Gebouwen 9 + 10: circa 238 m²

Ter hoogte van gebouwen 3, 4 en 5 zijn binnenin nog enkele constructies aanwezig. In gebouw 3 is er de aanwezigheid van een kelder (circa 47 m²). Ook in gebouw 4 is er een aanwezigheid van een kelder (circa 29 m²). In dit gebouw is ook nog een waterput (circa 10 m²) aanwezig. Ter hoogte van gebouw 5 is een beerput aanwezig van circa 49 m². De vermoedelijke diepte van deze constructies gaat tot circa 2,50 m –mv. In het plangebied is verharding aanwezig waarbij het zich situeert tot op een diepte van circa 50 cm –mv. Daarnaast is er ter hoogte van gebouw 7 een structuur aanwezig voor zand of iets dergelijks in op te werpen. Dit heeft een diepte tot circa 1 m –mv. (Afb. 6)

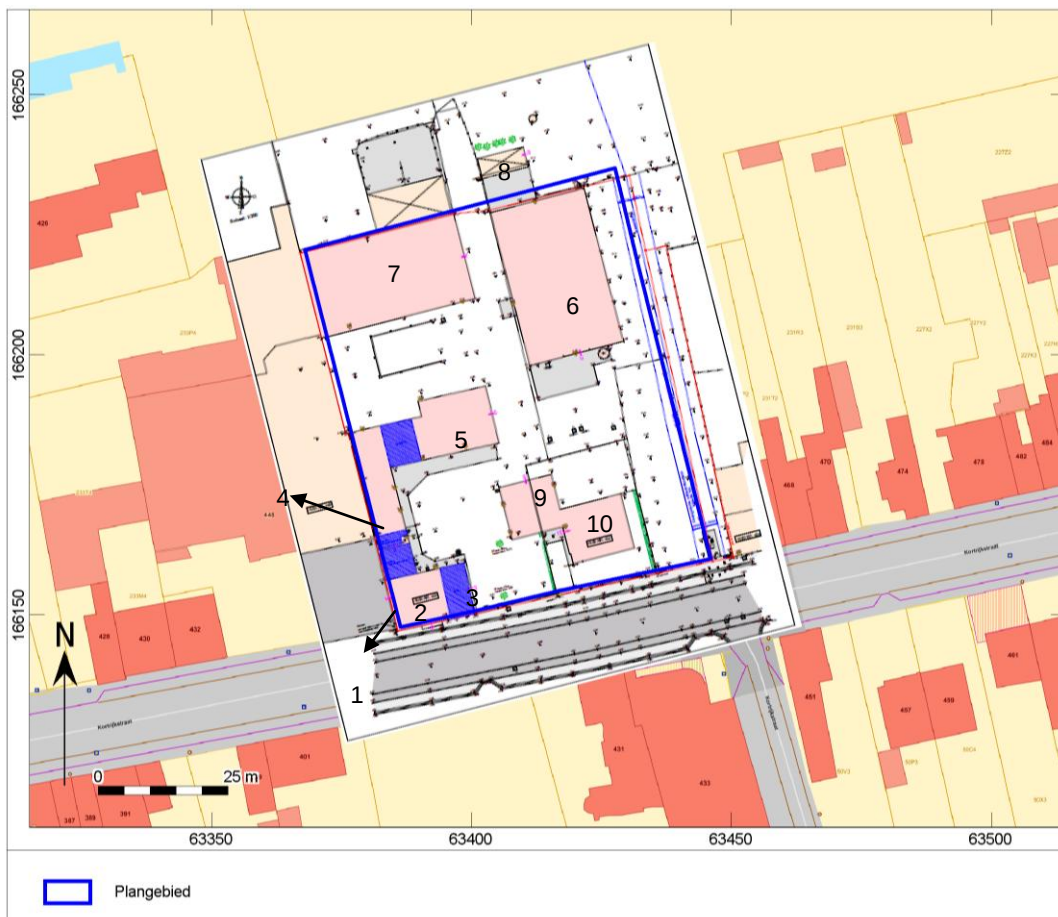
Verder situeren zich nog enkele bestaande gebouwen in agrarisch gebied (noordelijke gedeelte). De gebouwen in de zuidelijke zone van het plangebied situeren zich in woonuitbreidingsgebied. Afb. 17 en 18 zijn hier voorbeelden van. Dit stelt het gewestplan mede vast, zoals hierboven weergegeven. Tot slot zijn er ook nog enkele foto's weergegeven van de gebouwen in het plangebied (afb. 19 tot en met 24).

Afb. 4. Locatie van het plangebied op gewestplan.

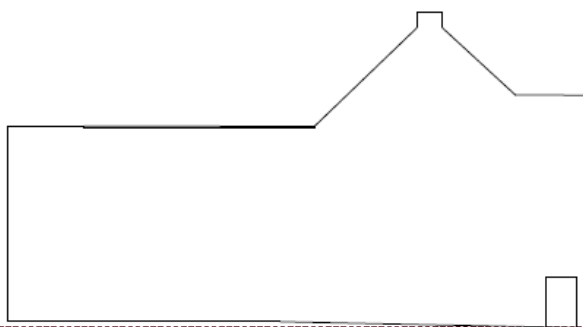

Afb. 5. Locatie van het plangebied op luchtfoto 2013-2015.

Afb. 6. Locatie van het plangebied gegeorefereneerd op de GRB-kaart..

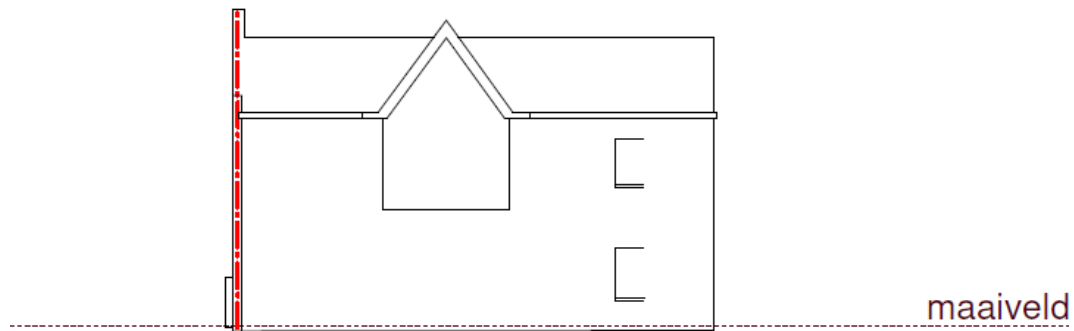
1

maaiveld

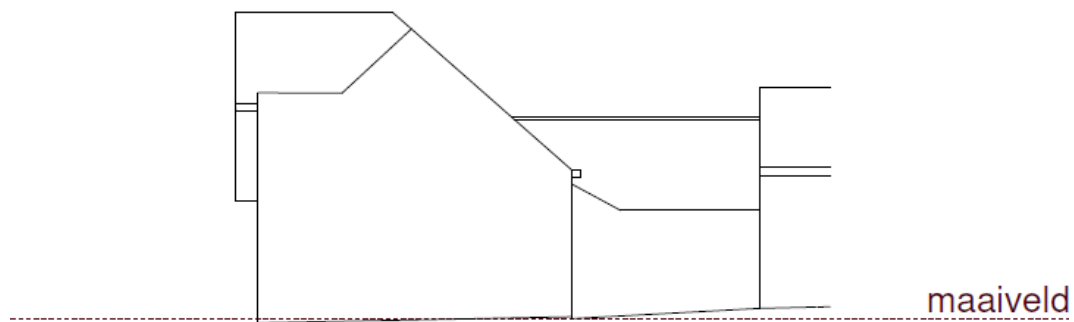
Afb. 7. Locatie van gebouw 1.

2

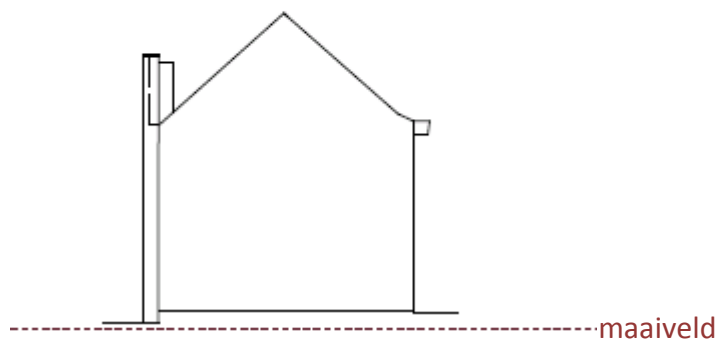
Afb. 8. Locatie van gebouw 2.

3

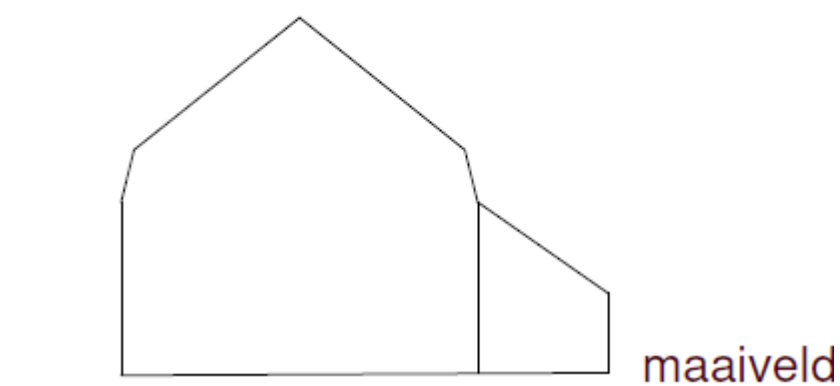
Afb. 9. Locatie van gebouw 3.

4

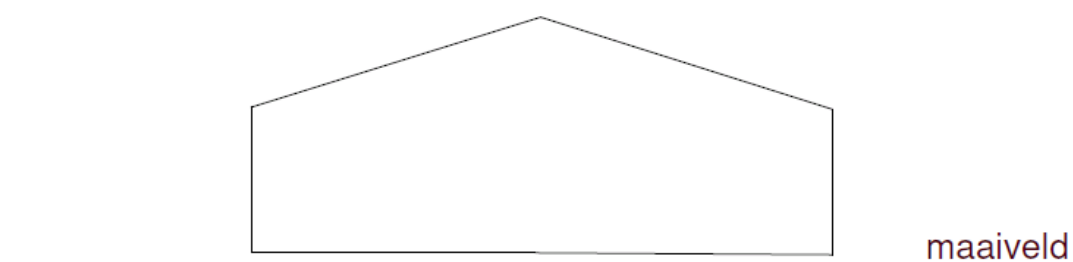
Afb. 10. Locatie van gebouw 4.

5

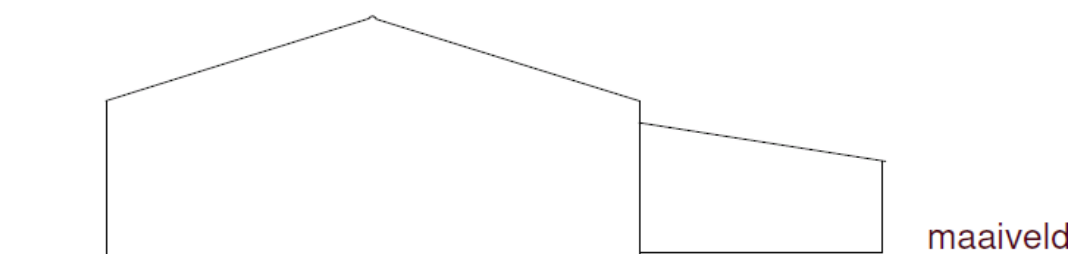
Afb. 11. Locatie van gebouw 5.

6

Afb. 12. Locatie van gebouw 6..

7

Afb. 13. Locatie van gebouw 7.

8

Afb. 14. Locatie van gebouw 8.

9

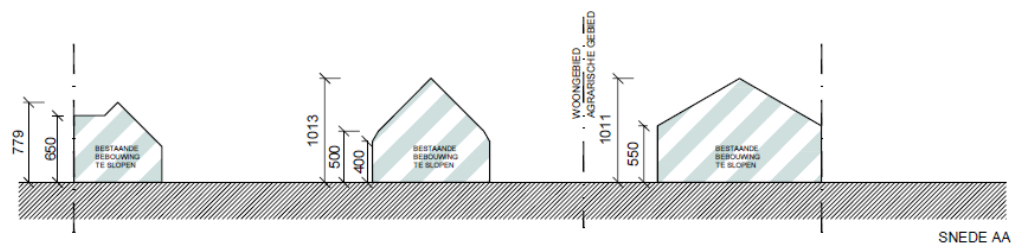

Afb. 15. Locatie van gebouw 9.

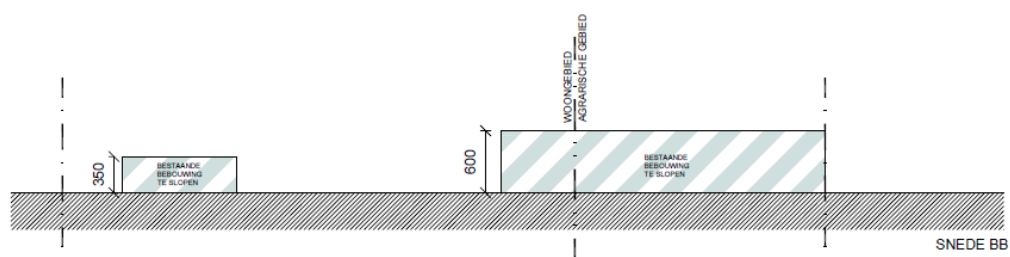
10

Afb. 16. Locatie van gebouw 10.

Afb. 17. Uitsnede AA van bestaande toestand.

Afb. 18. Uitsnede BB van bestaande toestand.

Afb. 19. Gebouw 1 (-en 2 – 3).

Afb. 20. Gebouw 4 (rechterkant gebouw 5).

Afb. 21. Gebouw 5. (Linkerkant gebouw 1, en- rechterkant gebouw 9).

Afb. 22. Gebouw 10.

Afb. 23. Gebouw 6.

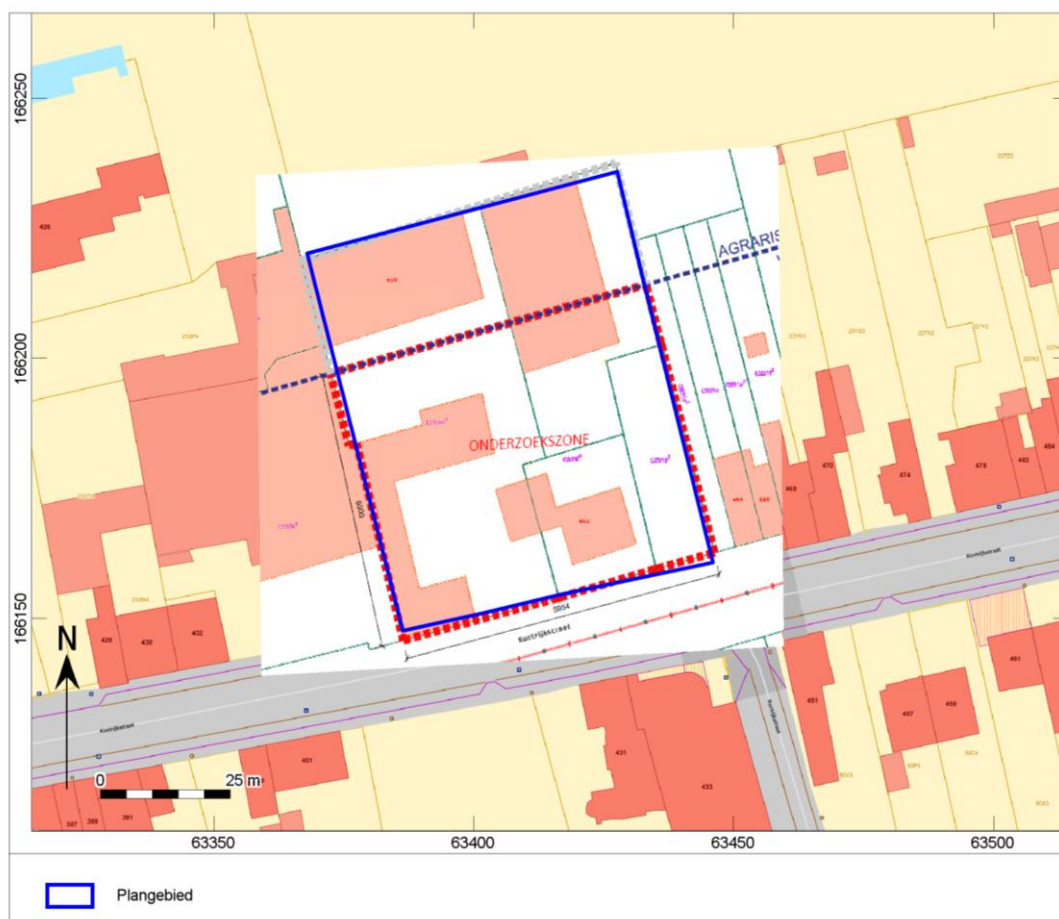

Afb. 24. Gebouw 7 (linkerkant gebouw 6).

Er is momenteel geen milieuhygiënisch onderzoek voorhanden. Daarnaast is de informatie met betrekking tot de locatie en de diepte van de nutsvoorzieningen is niet beschikbaar.

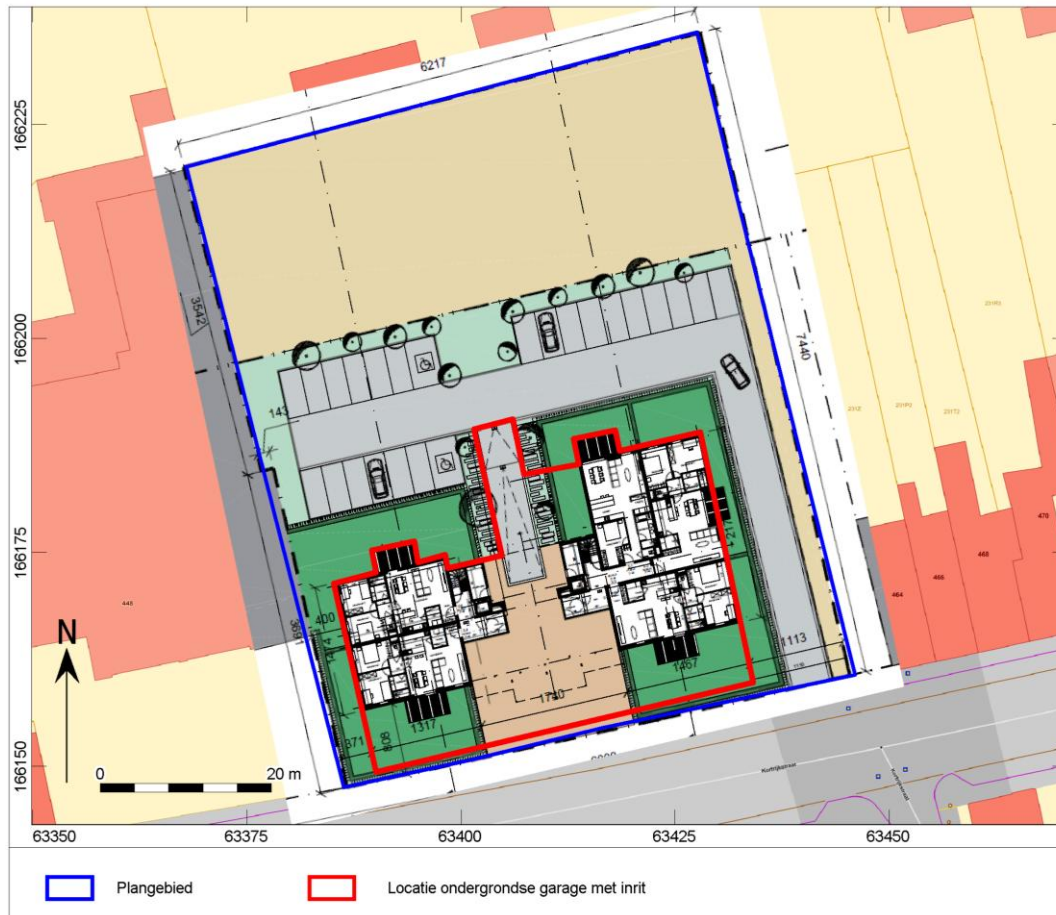
1.1.4 Beschrijving van de geplande werken

Het volledige plangebied van circa 4666 m² zal niet onderhevig zijn aan de nieuwe bodemingrepen, aangezien enkel het zuidelijke gedeelte zich bevindt in woonuitbreidingsgebied. De totale bodemingrepen zullen 3013 m² bedragen (rode zone op afb. 25). Ter verduidelijking afb. 25.

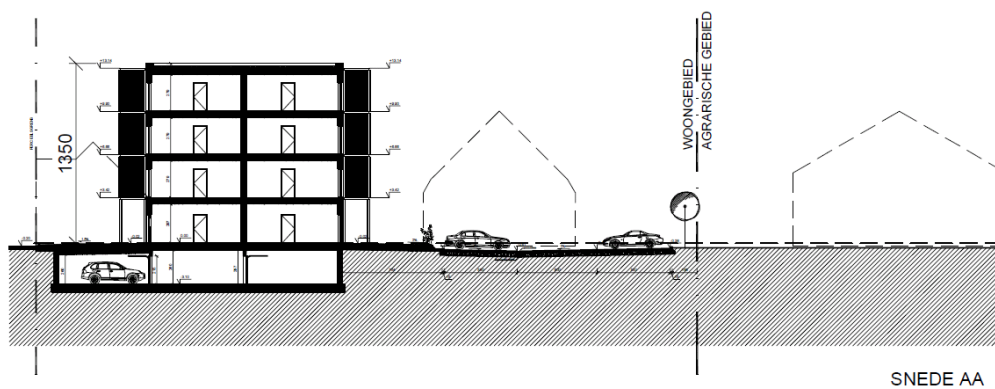

Afb. 25. Onderzoekgebied.

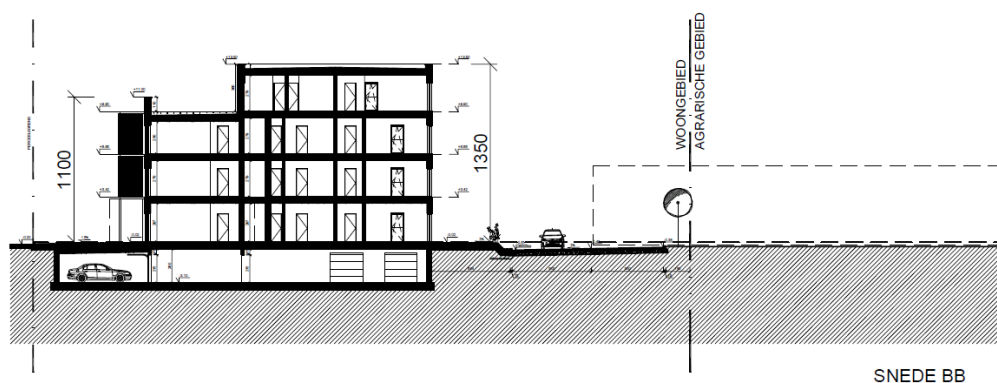
Het plangebied zal onderhevig zijn aan de bouw van één appartementsblok met groenzone en parking (afb. 26). Vooraleer men zal beginnen aan dit project, zullen alle bestaande gebouwen gesloopt worden. De gebouwen zullen integraal gesloopt worden met inbegrip funderingen. Afb. 27 en 28 geven uitsneden weer van de toekomstige toestand over de oude gebouwen (stippellijn).

Afb. 26. Inplantingsplan.

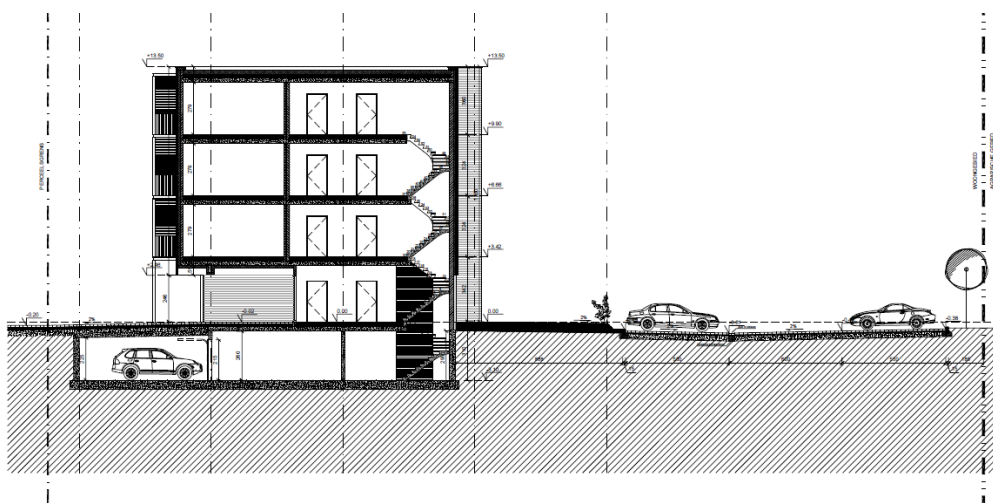

Afb. 27. Nieuwe toestand snede AA.

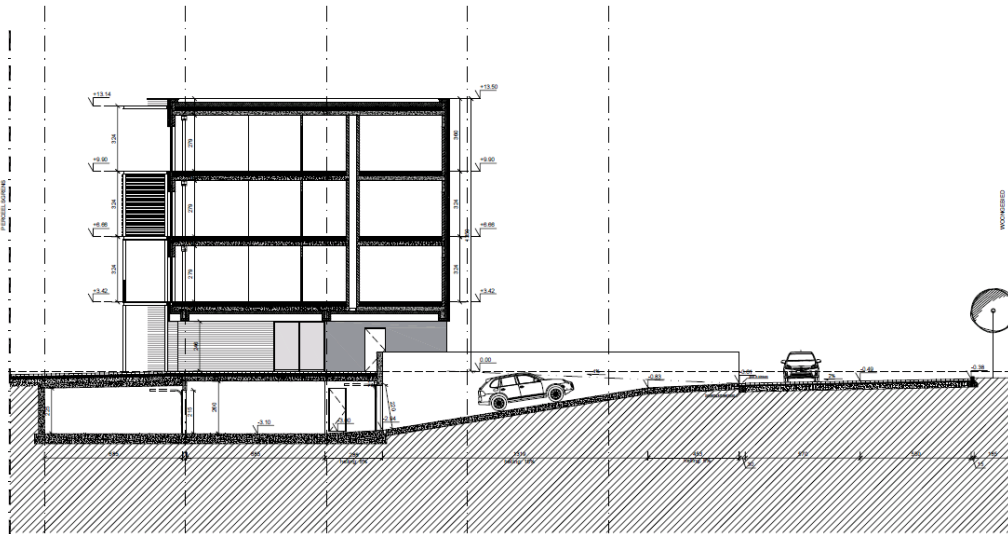

Afb. 28. Nieuwe toestand snede BB.

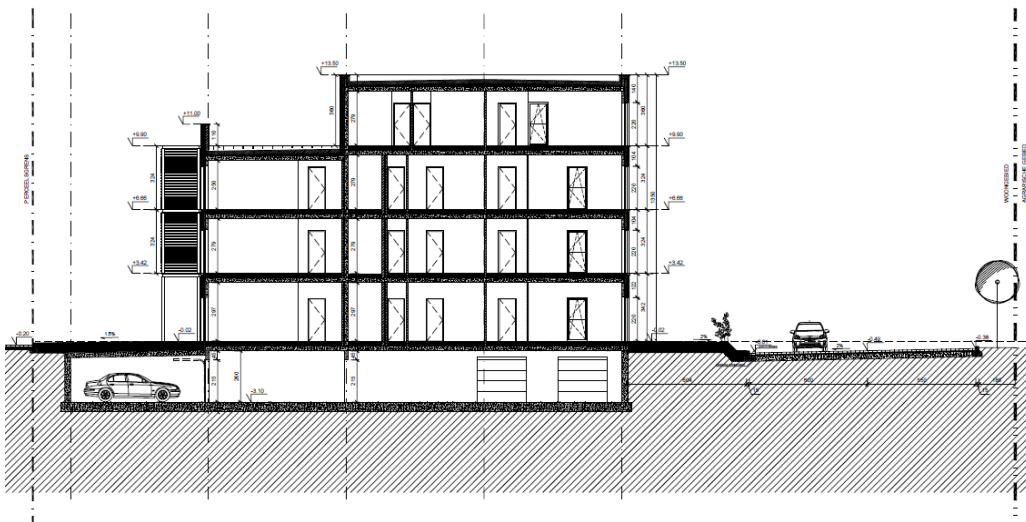
Het appartementsblok zal vier verdiepingen hebben vanaf het maaiveld. Onderaan zal zich een ondergrondse parkeergarage bevinden (afb. 29 tot en met 33). Hier zullen naast 24 parkeerplaatsen, ook enkele bergingen, een water- en gasmeterlokaal, een trap- en een lift (afb. 33). Deze zal tot circa 3,10 m –mv worden aangelegd met een afwerking tot 3,50 m -mv. Tussen de ondergrondse parkeergarage zijn nog enkele dalen te vinden tot circa 4,60 cm –mv (afb. 32). Om naar de parking te rijden zal er een helling worden aangelegd hiervoor (afb. 30). Achteraan de appartementsgebouwen, in het noordelijke gedeelte van het plangebied, zal een bovengrondse parking worden aangelegd (afb. 29). Deze zal iets lager gelegen zijn. Hier zal men 40 cm –mv afgraven. Ten oosten van de appartementsgebouwen zal een in- en uitrit worden aangelegd (afb. 30 tot en met 32).

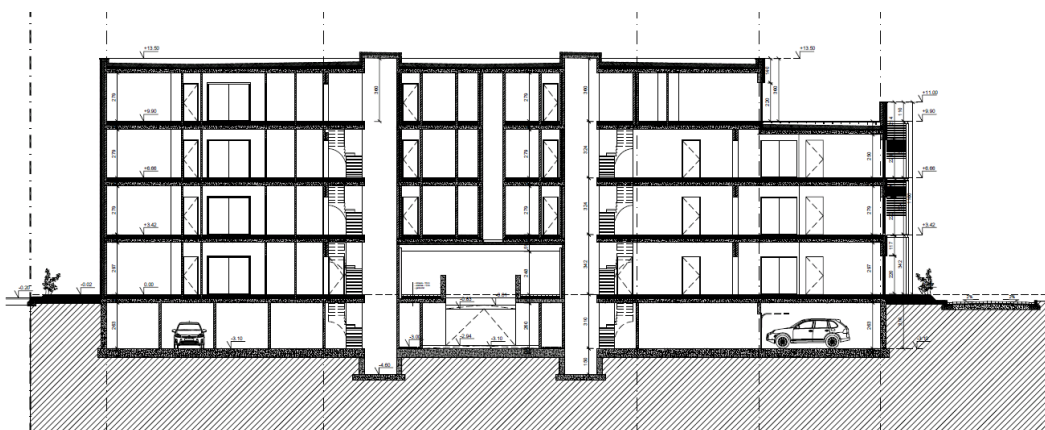
Afb. 29. Uitsnede B.

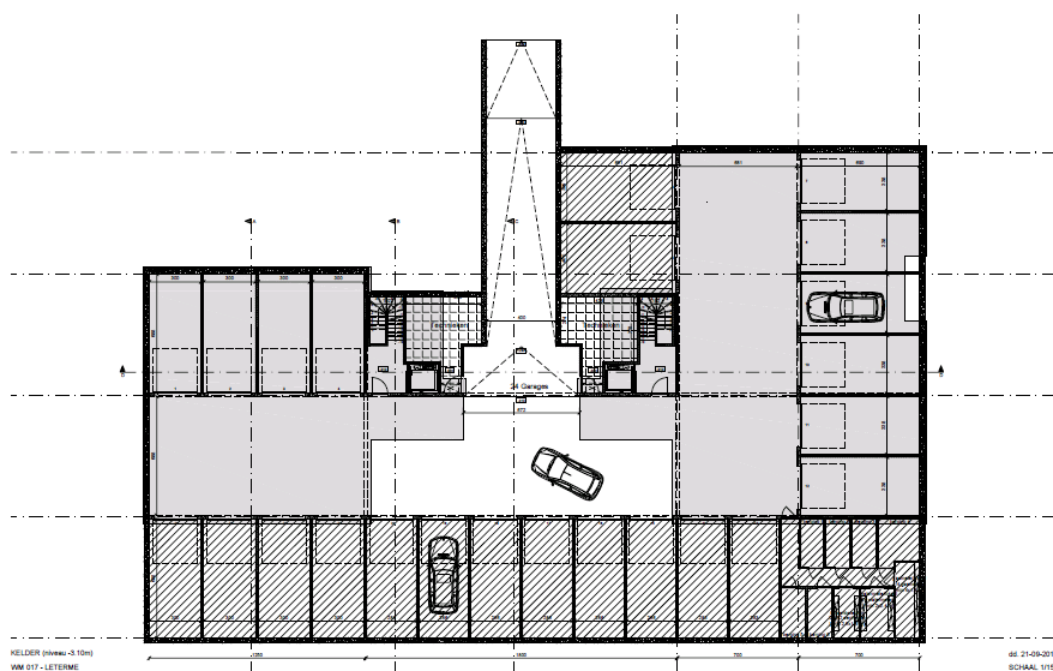
Afb. 30. Uitsnede C..

Afb. 31. Uitsnede D.

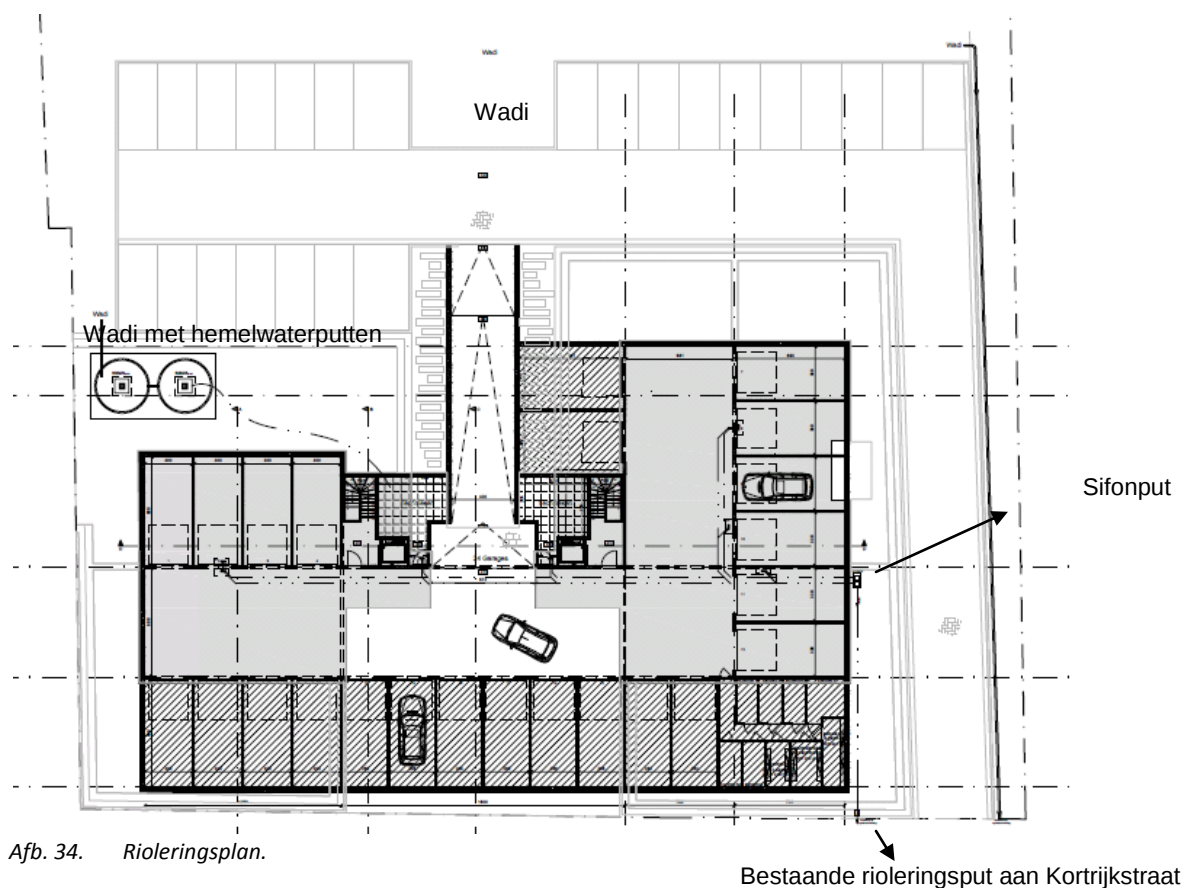

Afb. 32. Uitsnede E.

Afb. 33. Ondergrondse parkeergarage.

Verder zullen er twee wadi's worden aangelegd (ten noorden en ten noordwesten van het appartementsgebouw). In één wadi zullen er twee hemelwaterputten worden aangelegd van 20 000 liter. De diepte van de wadi's is nog niet gekend, maar deze zullen een vermoedelijke diepte hebben van 1 m – mv. Van hieruit vertrekt er een riolering. Deze zal worden opgehangen aan het plafond van de kelder. De aansluiting zal volgens de diepte zijn van de bestaande riolering aan de Kortrijkstraat. De diepte van de bestaande rioleringsput zal circa 1,20 m –mv. Ten oosten van het appartementsgebouw ligt nog een sifonput. Deze zal ook liggen op dezelfde diepte als de bestaande rioleringsput, meer specifiek 1,20 m –mv.

Afb. 34. Rioleringsplan.

Bestaande rioleringsput aan Kortrijkstraat

In het plangebied zijn de volgende ingrepen gepland:

Aard ingreep:	Bouw van appartementen
Wijze fundering:	Via een ondergrondse parkeergarage
Onderkeldering:	Ja
Diepte bodemverstoring:	- Kelder: circa 3,10 m –mv. Afwerking: circa 3,50 m –mv. - Dalen: circa 4,60 m –mv. - Parking: circa 40 cm –mv. - Sifon + aansluiting op bestaande riolering Kortrijkstraat: circa 1,20 m –mv. - Wadi's: circa 1 m –mv.
Oppervlakte bodemverstoring:	3013 m ²
Verwachte wijziging grondwaterstand:	Onbekend
Toekomstige ligging boven- en ondergrondse infrastructuur:	Ondergrondse riolering en andere nutsvoorzieningen
Toekomstige ligging verharding:	Verharding en groenzones

De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

1.1.5 Juridisch kader

Artikel 5.4.1. (01/06/2016- 22/02/2017)

Een bekrachtigde archeologienota zoals vermeld in artikel 5.4.8 wordt bij de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning met ingreep in de bodem toegevoegd in volgende situaties:

- 1° aanvragen met betrekking tot percelen die gelegen zijn in een voorlopig of definitief beschermde archeologische site;
- 2° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte

van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt en waarbij de betrokken percelen geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones;

3° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen volledig gelegen zijn buiten archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones.

Voor de toepassing van het eerste lid, 2° en 3°, op terreinen zonder kadastraal nummer geldt de totale oppervlakte van de hele werf van het te vergunnen werk.

De aanvrager van een stedenbouwkundige vergunning wordt van die verplichting vrijgesteld:

1° indien de aanvraag betrekking heeft op een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering;

2° indien de aanvraag betrekking heeft op werkzaamheden binnen het gabarit van bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden;

3° indien de aanvrager een natuurlijke persoon of privaatrechtelijke rechtspersoon is, de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem minder dan 5000 m² beslaat, en de betrokken percelen volledig gelegen zijn buiten woongebied of recreatiegebied en buiten archeologische zones opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones en buiten beschermde archeologische sites.

De Vlaamse Regering kan de nadere regels voor deze vrijstellingen bepalen.

Voor de toepassing van het derde lid, 3°, op terreinen zonder kadastraal nummer geldt de totale oppervlakte van de hele werf van het te vergunnen werk.

De aanvrager van een stedenbouwkundige vergunning met ingreep in de bodem kan een archeologienota indienen die in het kader van een vorige vergunningsaanvraag is bekrachtigd, als de stedenbouwkundige vergunning betrekking heeft op hetzelfde perceel of dezelfde percelen en als de ingreep in de bodem van de te vergunnen werken overeenkomt met de ingreep in de bodem van de werken omschreven in de bekrachtigde archeologienota.

De archeologienota werd vervaardigd naar aanleiding van een aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning. De verplichting tot de opmaak van een archeologienota wordt gekoppeld aan oppervlaktecriteria. Vanwege de ligging van het plangebied geheel in een nog niet vastgestelde zone, binnen een woongebied en het gegeven dat de opdrachtgever niet publieksrechtelijk is, geldt een verplichting voor het opstellen van een archeologienota bij bodemingrepen groter dan of gelijk aan 1000 m², waarbij het perceeloppervlak groter of gelijk aan 3000 m².

Aangezien de geplande ingrepen in het te ontwikkelen gebied in totaal een oppervlakte van 3013 m² beslaan (binnen een totaal perceeloppervlak van 4666 m²) en daarmee de maximale onderzoeksgrenzen worden overschreden, dient de initiatiefnemer een bekrachtigde archeologienota te laten opmaken.²

Het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied dient te gebeuren op grond van de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetector (versie 2.0). Het doel van de Code is om als een minimale standaard te dienen voor de kwaliteit van archeologisch onderzoek en het gebruik van metaaldetectoren in Vlaanderen.³

De eventuele vondsten en bijhorende documentatie die tijdens het archeologisch onderzoek worden verzameld, zullen voorlopig worden bewaard bij Vlaams Erfgoed Centrum bvba. Na afronding van het totale onderzoek zullen de vondsten en data worden overgedragen.

² <https://geo.onroerenderfgoed.be>.

³ Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016.

1.1.6 Doelstelling en vraagstelling

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- *Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*
- *Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

Het bureauonderzoek vormt binnen de archeologienota de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van het bureauonderzoek is het aan de hand van schriftelijke bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting. Daarbij worden onder andere de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), relevante historische kaarten en informatiebronnen omtrent de ondergrond gebruikt.

De beschrijving van de historische, archeologische en aardwetenschappelijke informatie is gebaseerd op het volgende bronmateriaal:

Aardkundige gegevens:

- Tertiaire kaart
- Quartairgeologische kaart 1:50.000
- Geomorfologische kaart
- Bodemkaart 1:50.000
- Bodemgebruikskaart
- Bodembedekkingskaart
- Erosiekaart
- Hoogteverloopkaarten
- Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen
- Profielbeschrijvingen opgesteld bij opmaak van de bodemkaart

Archeologische gegevens:

- Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Historische gegevens:

- Kadasterplan
- Fricx kaarten uit 1712 (Niet geraadpleegd)
- Ferraris kaarten uit 1771-1778
- Atlas der buurtwegen 1840-1850
- Vandermaelenkaart 1846-1854
- Topografische Militaire Kaart 1850-1864 (Niet geraadpleegd)
- Topografische kaart
- Luchtfoto's 1979-2015
- Orthofoto's
- Archeologische luchtfoto's (Niet geraadpleegd)

Externe partijen:

- Vlaamse Landmaatschappij
- Input Onroerend Erfgoed
- Regio-experts
- Literatuur
- Corine Landcover (Niet geraadpleegd)
- Gemeente
- Amateurarcheologen en heemkundekringen (Niet geraadpleegd)

- Nutsmaatschappijen (Niet geraadpleegd)
- Iconografische bronnen
- Toponymie
- Huidige gebruikers

De Fricx kaart is niet geraadpleegd omdat deze niet nuttig was voor het onderzoek. De archeologische luchtfoto's zijn niet geraadpleegd omdat deze niet voorhanden zijn. Daarnaast is Corine Landcover niet geraadpleegd, omdat er genoeg informatie over het bodemgebruik, erosie, hoogteverloop, enz. voorhanden was. Amateurarcheologen, heemkundekringen en de gemeente zijn ook niet geraadpleegd omdat er reeds voldoende informatie gehaald is uit de historische bronnen. Verder zijn de nutsmaatschappijen ook niet geraadpleegd, omwille van voldoende informatie van de opdrachtgever. Tot slot zijn de huidige gebruikers niet geraadpleegd omwille van privacy.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

Het onderzoeksgebied kenmerkt zich aardwetenschappelijk als volgt:

Bron	Informatie
Tertiaire kaart ⁴	Formatie van Kortrijk, Lid van Moen: grijze klei tot silt, kleihoudend, kleilagen, Nummulites planulatus.
Quartaairgeologische kaart 1:50.000 (afb. 35) ⁵	Profieltype 3: - ELPw: Eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen). - HQ: Hellingsafzettingen van het Quartair. - FLPw: Fluviale afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).
Geomorfologie ⁶	Zandleemstreek, Leiebekken
Bodemkaart 1:50.000 ⁷	Het plangebied is gelegen op een OB-bodem en een Pba-bodem. Een OB-bodem wijst op een bebouwde zone. Een Pba-bodem is een droge lichte zandleemgrond met textuur B-horizont.
Reeds verrichte boringen ⁸	In het plangebied zijn nog geen boringen uitgevoerd, maar wel in de nabije omgeving op een Pba-bodem. De dichtstbijzijnde boringen betreffen de boringen GEO-04/036-B7 (2004) en GEO-04/036-B1 (2004). <u>Boring GEO-04/036-B7 (Kortrijkstraat 398, ca. 280 m van het plangebied):</u> Interpretatie: 0,00-11,00 m –mv: Quartaire afzetting <u>Boring GEO-04/036-B1 (Kortrijkstraat 297, ca. 300 m van het plangebied):</u> Interpretatie: 0,00-0,50 m –mv: geroerd 0,50-17,00 m –mv: Quartaire afzetting
Hoogtekaart ⁹	Tussen circa 20.1 en 21 m +TAW
Bodemerosie ¹⁰	Het plangebied is midden erosiegevoelig.
Bodemgebruikkaart ¹¹	Het plangebied wordt deels gekarteerd als andere

⁴ [http://www.geopunt.be/Tertiaire kaart](http://www.geopunt.be/Tertiaire%20kaart).

⁵ [http://www.geopunt.be/Quartaairgeologische kaart](http://www.geopunt.be/Quartaairgeologische%20kaart).

⁶ Matthijs J. 2002.

⁷ <http://www.geopunt.be/Bodemkaart>.

⁸ <http://www.geopunt.be/Boringenkaart>.

⁹ <http://www.geopunt.be/Hoogtekaart>

¹⁰ <http://www.geopunt.be/Bodemerosiekaart>.

Bron	Informatie
Bodembedekkingskaart ¹²	bebouwing en deels als akkerland. Het plangebied wordt grotendeels ingenomen door bebouwing en verharding. Het overige gedeelte wordt ingenomen door gras, struiken en in mindere mate door bomen.

De bodem in het plangebied is, volgens de tertiaire kaart, gekarteerd als Formatie van Kortrijk, meer specifiek het Lid van Moen. Het bevat grijze klei tot silt, heeft kleilagen, is kleihoudend en bezit tot slot *Nummulites planulatus*. Deze Formatie kan gedateerd worden in het Vroeg-Eoceen (rond 52 miljoen jaar oud).

Geomorfologisch behoort het plangebied tot het 'interfluvium Kustvakte/Leievallei' met in het zuiden de 'kamlijn van de Vlaamse Heuvels'. Het meest zuidelijke deel van het kaartblad wordt morfologisch als de 'zuidelijke uitlopers van de Vlaamse Vallei' omschreven. De grens tussen het bekken van de Leie en het bekken van de IJzer (de waterscheiding) wordt gevormd door de west-oost lopende heuvelrug. Menen ligt voor een groot deel in de vlakte van de Leie, op een gemiddeld peil van 20 m boven de zeespiegel. Het hoogste punt bereikt 22 m, de laagste delen (Leiemeersen) circa 11 m.¹³

Daarnaast ligt het plangebied in de Leiebekken. Ten noorden van het plangebied stroomt de Kruishoekbeek en ten zuiden van het plangebied stroomt de Leie. Beide waterlopen situeren zich op circa 300 m van het plangebied.

In het plangebied is profieltype 3 aanwezig. Dit bevat onderaan fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). Hierboven liggen eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen en/of hellingsafzettingen van het Quartair. Het plangebied ligt hierbij in de Zandleemstreek. Dit is een overgangsgebied tussen de Zandstreek, die meer noordelijk gelegen is en waarvan de zuidgrens, op een zuidelijk uitstulping in de Leievallei na, ongeveer samenvalt met de lijn Gent-Hasselt, en de zuidelijk gelegen Leemstreek. Slechts een klein deel van de kaart bevindt zich in de Leemstreek. De noordgrens tussen de Zandleemstreek en de Leemstreek komt ongeveer overeen met toppen van het Heuvelland. Klassiek wordt in België de indeling van noord naar zuid in Zandstreek, Zandleemstreek en Leemstreek toegeschreven aan de korrelgrootte sortering door middel van eolisch transport. Tijdens de laatste ijstijd werd er immers door sterke noordwesten winden materiaal opgewaaid uit het droog staande Noordzeebekken en landinwaarts getransporteerd. De grofste korrels (zand) werden rollend en springend over de bodem verplaatst en sedimenteerden dicht bij hun gebied van herkomst. De fijne korrels (loess) daarentegen werden tijdens sneeuwstormen door de wind (niveo-eolisch) meegevoerd en ver in het binnenland afgezet. De geografische overgang van dekzand naar loess is meestal geleidelijk en wordt gevormd door de zone met lemig zand, licht zandleem en zandleem, de zogenaamde Zandleemstreek.¹⁴

¹¹ <http://www.geopunt.be/Bodemgebruikskaart>.

¹² <http://www.geopunt.be/Bodembedekkingskaart>.

¹³ <https://www.menen.be/over-de-stad/in-t-kort/kerncijfers>. ; Matthijs J. 2002, 5- 6.

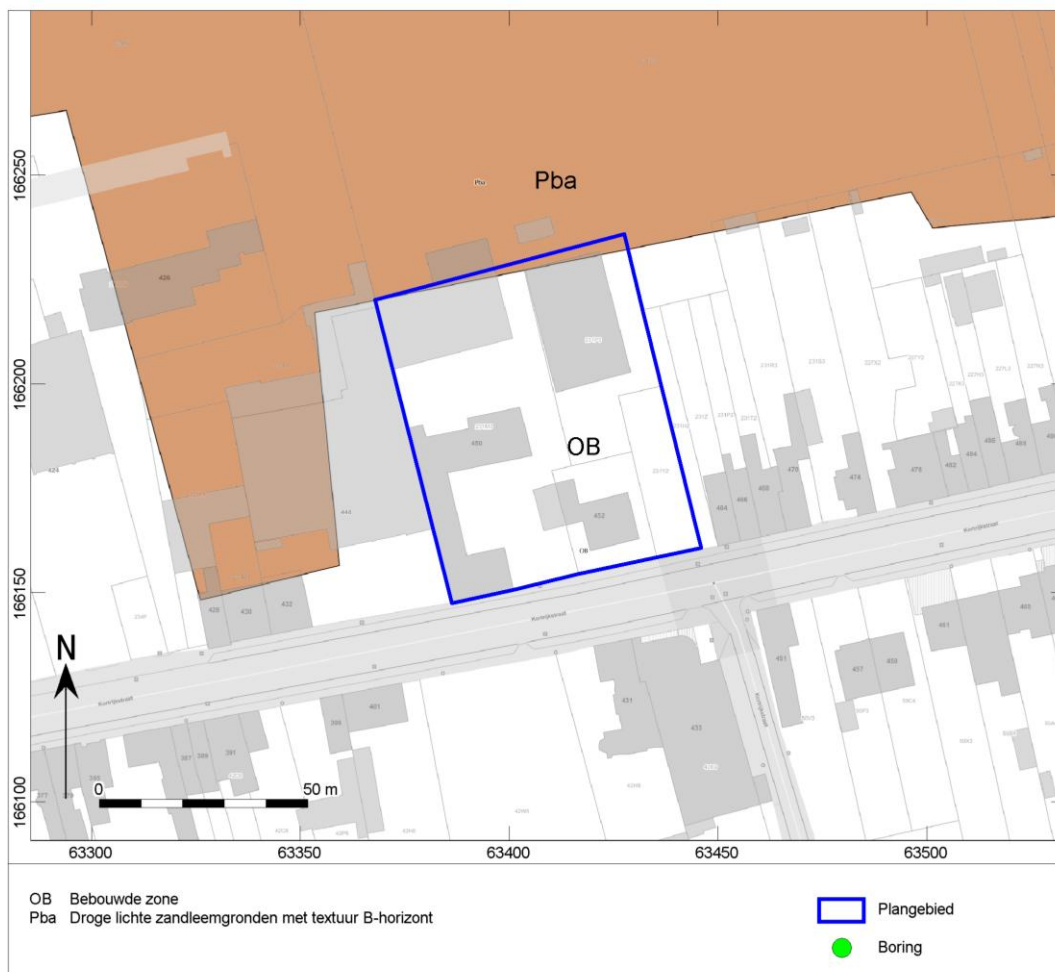
¹⁴ Matthijs J. 2002, 6.

Afb. 35. Locatiekaart van het plangebied op de Quartaire geologische kaart.

De bodem in het plangebied wordt gekarteerd als bebouwde zone (OB). Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bodems in de bebouwde zone (OB) zijn daar een voorbeeld van. Ten noorden van het plangebied situeert zich een droge lichte zandleembodem met textuur B-horizont (Pba-bodem). Deze gronden hebben doorgaans een bouwvoor die 20-30 cm dik is, (donker)grijsbruin, matig humeus en die rust op een bruinachtige zwak humeuze overgangshorizont van 20-30 cm dikte waaronder soms een enigszins uitgeloopte horizont voorkomt. De gave of verbrokkelde textuur B begint op 70-90 cm. De roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 120 cm. Variërende substraten kunnen op wisselende diepte aanwezig zijn. De waterhuishouding is goed in de winter; iets te droog in de zomer. De bodems zijn geschikt voor de meeste akkerbouw. De bodems kenmerken vooral Tardiglaciaire kouterruggen.¹⁵

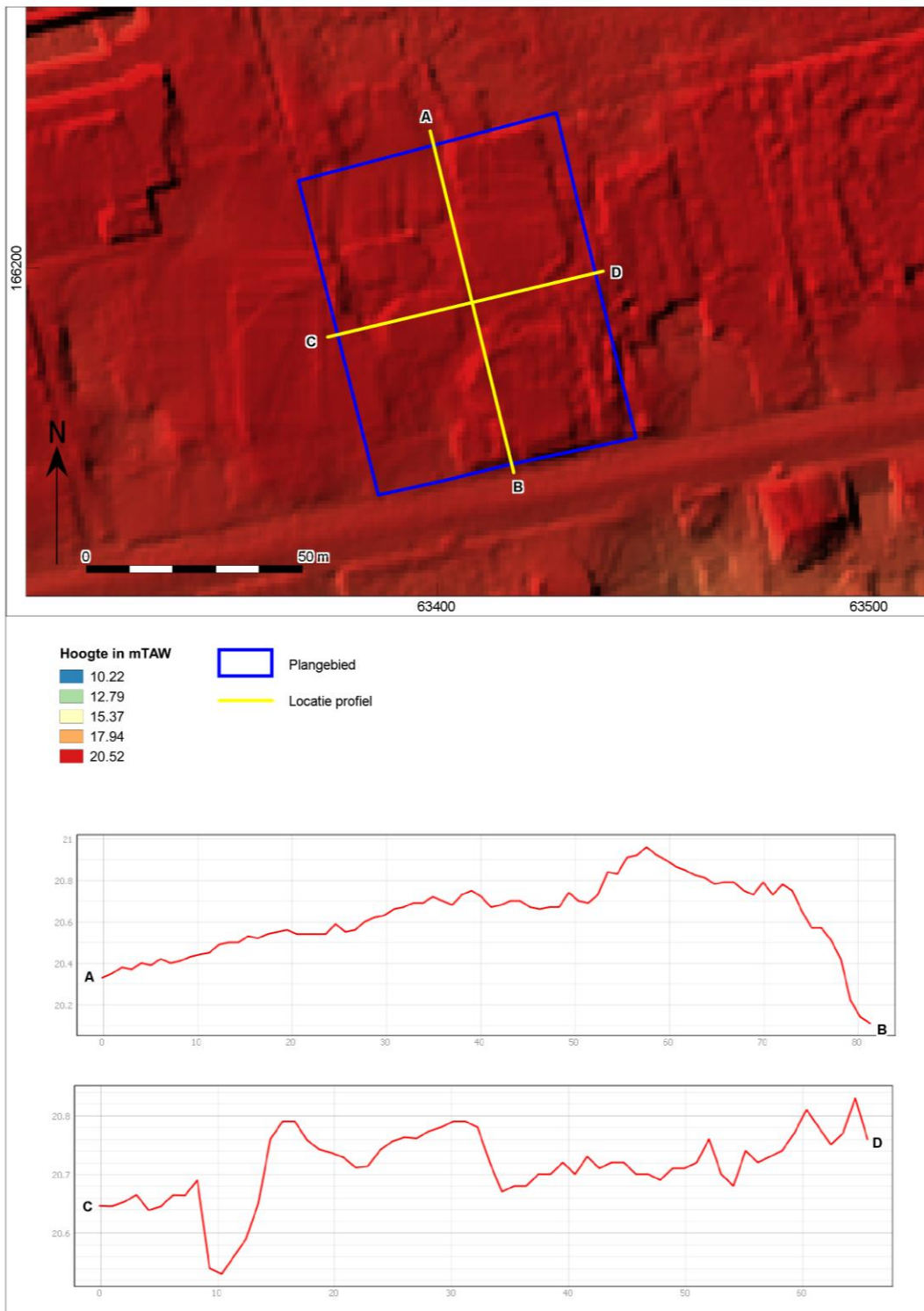
¹⁵ Een kouterrug komt symmetrisch voor aan beide zijden van rivier- of beekdalen. Meestal worden deze aangetroffen op hoge, droge en landschappelijke stroken langs een waterloop. → <http://www.landvannevele.com/nl/ongeschreven-verleden>.

Afb. 36. Het plangebied op de bodemkaart..

In de nabije omgeving zijn er enkele boringen uitgevoerd op een Pba-bodem. Vanaf het maaiveld tot circa 1 m –mv bevindt zich een quartaire afzetting.

Het plangebied situeert zich op een relatief hoog gelegen deel (tussen circa 20.0 en 21 m +TAW) ten opzichte van de omgeving in het zuiden (daar waar de Leie zich situeert). Het lijkt erop dat het plangebied ligt op een kouterrug. Het plangebied kent hierbij een golvend verloop.

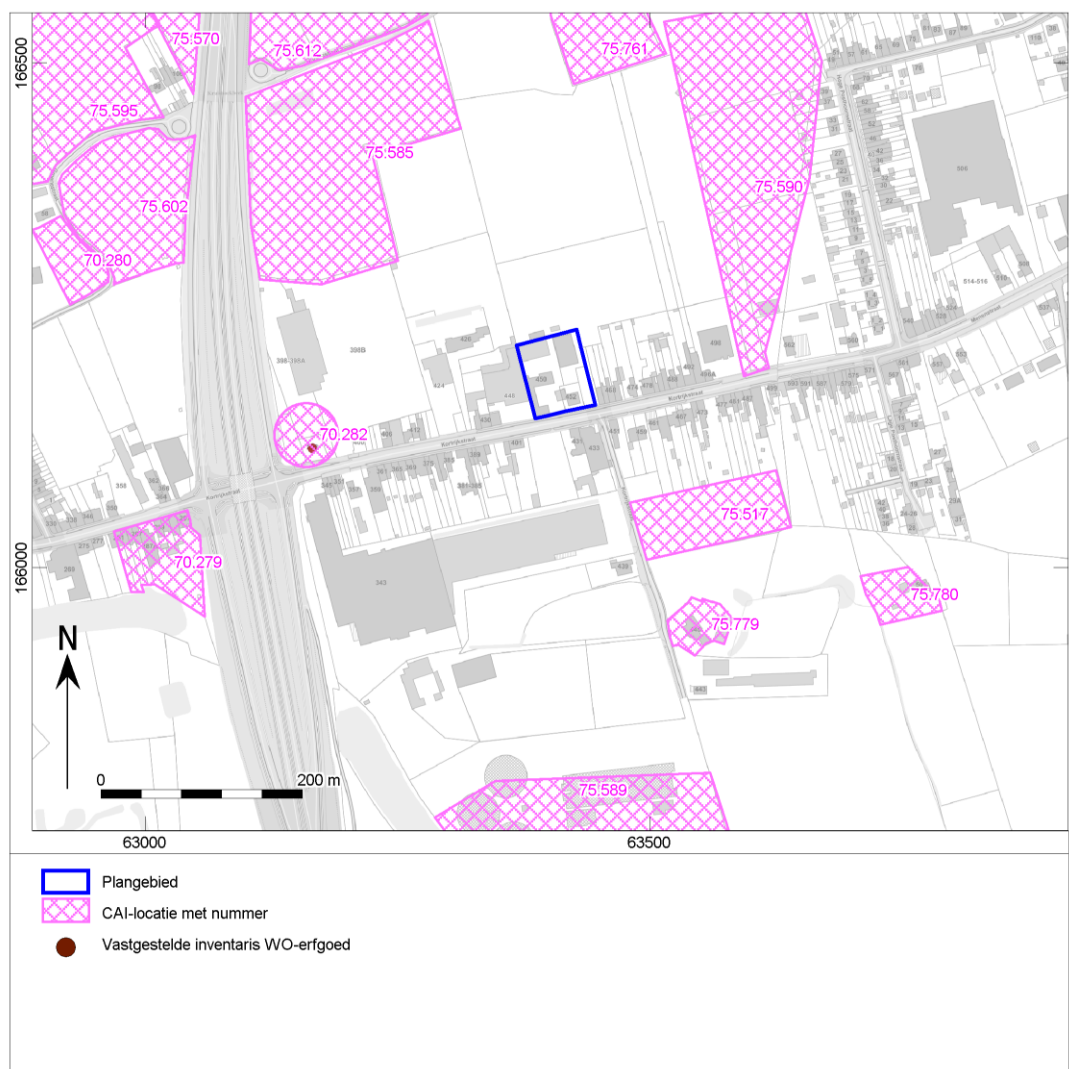
Afb. 37. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop: ingezoomd.

Afb. 38. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop: uitgezoomd.

1.2.2 Beschrijving van bekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied zijn in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed de volgende archeologische waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (afb. 39):

Afb. 39. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.

CAI nummer	Afstand t.o.v. plangebied	Datering	Omschrijving
70279	Circa 370 m	17 ^{de} eeuw	Windmolen
70280	Circa 220 m	16 ^{de} eeuw	Windmolen
70282	Circa 190 m	18 ^{de} eeuw	Molen
75517	Circa 100 m	Steentijd, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd (17 ^{de} eeuw)	Lithisch materiaal en aardewerk

75570	Circa 430 m	Steentijd en Middeleeuwen	Atypisch lithisch materiaal, faience, porselein, ceramiek, steengoed en vaatwerk
75585	Circa 150 m	Steentijd, Vroeg- Romeinse periode en Late Middeleeuwen,	Lithisch materiaal, ceramiek en aardewerk
75589	Circa 370 m	Steentijd en Volle Middeleeuwen	Lithisch materiaal, ceramiek, faience, steengoed en aardewerk
75590	Circa 150 m	Steentijd en Nieuwe Tijd	Lithisch materiaal, aardewerk, porselein, faience, pijpfragmenten, glazen kraaltje, munten
75595	Circa 440 m	Steentijd en Nieuwe Tijd (17 ^{de} eeuw)	Lithisch materiaal, aardewerk, steengoed, porselein, majolica, faience, pijpfragmenten en (Wald)glas
75602	Circa 340 m	Steentijd, Romeinse periode, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd	Lithisch materiaal, aardewerk, faience, porselein, steengoed, pijpfragmenten en site met walgracht
75612	Circa 350 m	Steentijd, Romeinse periode en Nieuwe Tijd	Lithisch materiaal, aardewerk, faience, metaal, glas, steengoed, porselein en faience
75761	Circa 250 m	Onbepaald	Site met walgracht
75779	Circa 220 m	Onbepaald	Site met walgracht
75780	Circa 320 m	Onbepaald	Site met walgracht

In het onderzoeksgebied zijn op basis van de CAI geen archeologische meldingen bekend, wel in de nabije omgeving.

In de nabije omgeving zijn er enkele molens aanwezig. Deze zijn te dateren in de 16de, 17de en 18de eeuw. Via kaartmateriaal (Ferrariskaart en Deventer kaart) en vermelding in Terrier van Menen (1690) zijn deze tot ons gekomen. Twee van de drie molens betreffen windmolens. Eén ervan betreft een bakstenen stelling molen op een kleine mote (CAI-nummer 70282).

Daarnaast zijn er ook enkele sites met walgrachten aanwezig (vermeld in het landboek van 1690). Deze zijn al dan niet te localiseren op de Ferrariskaart.

De overige CAI-nummers zijn gevonden via archeologisch onderzoek, onder meer veldprospectie, controle van werken en een opgraving. Zo zijn er vele vondsten met betrekking tot lithisch materiaal uit de Steentijd, meer bepaald het Neolithicum gevonden. Het betreft klingen, werktuigen en afslagen. Ook archeologische resten uit de Romeinse periode zijn terug gevonden, zoals aardewerk. De vondstenconcentraties uit de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd zijn het grootst. Deze betreffen aardewerk (al dan niet in verband met een walgrachtsite), aardewerk (gaande van steengoed tot bruinrode vaatwerk, slibversierde en ceramiek, faience, porselein, pijpfragmenten, Menens aardewerk etc.), glas en metaal (munten).

1.2.3 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

Historische situatie

De eerste vermelding van Menen dateert uit 1087. De stad is ontstaan aan de historische weg Brugge-Rijsel. De nabijheid van Wallonië en Frankrijk zorgde ervoor dat Menen zich in de 14de eeuw als een belangrijk lakencentrum ontwikkelde. Tijdens de eerste helft van de 16de eeuw werd de stad - met 104 meesterbrouwers - tot ver buiten de regio bekend om zijn bier. Door zijn strategische ligging en het grote handelsbelang van de stad, werd Menen meerdere keren bezet. Getuigen van deze bewogen geschiedenis zijn onder andere de vestingen met hun kazematten, de Leopoldkazerne, het oorlogsmonument van Yvonne Serruys op het Vander Merschplein en de Duitse militaire begraafplaats.¹⁶

De Kortrijkstraat maakt deel uit van het oude stratenpatroon van Menen (eerste vermelding 1400). De bebouwing klimt op tot de 18de eeuw, maar het straatbeeld wordt voornamelijk bepaald door bebouwing uit het einde van de 19de eeuw en het begin van de 20ste eeuw.

Hoofdstraat met aan de zijde van de Grote Markt voornamelijk commerciële functie met o.m. herbergen en wijkwinkels. In het tweede gedeelte van de straat voornamelijk woonfunctie, daar o.m. tal van arbeidershuizen. Achter de ring lag tot in de jaren 1920 de velodroom.¹⁷

Bouwhistorische schets

In het plangebied zijn geen waardevolle bouwhistorische monumenten aanwezig, wel in de nabije omgeving. Het betreft voornamelijk interbellumwoningen.¹⁸ Ook is er een windmolen ("De Goede Hoop") daterend uit de 2de helft van de 18de eeuw.¹⁹

Historische kaarten

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Jaartal	Historische situatie
Villaret kaarten ²⁰	1745-1748	Het plangebied ligt in een onbebouwde zone. Ten zuiden van het plangebied loopt de Leie ("La Lis"). Ten westen situeert zich de historische stadskern van Menen.
Ferraris kaarten ²¹	1771-1778	Het plangebied ligt op akkerland in een onbebouwde zone. In het zuidelijke gedeelte van het plangebied zijn enkele bomen aanwezig. Het plangebied grenst hierbij aan de huidige Kortrijkstraat. Ten westen van het plangebied zijn er enkele gebouwen behorend tot het parochienummer 21. Ten oosten van het plangebied zijn enkele gebouwen behorend tot het parochienummer 84. Ook bevinden zich twee molens in de nabije omgeving, namelijk ten westen en ten oosten van het plangebied (windmolen "De Goede Hoop"?)
Atlas der buurtwegen ²²	Ca. 1840-	Het plangebied ligt in een onbebouwde zone aan de Kortrijkstraat.

¹⁶ <https://www.menen.be/vrije-tijd/toerisme/menen-historisch/beknopt-van-a-tot-z>.

¹⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/107585>.

¹⁸ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/55914>. ; <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/55918>.

¹⁹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/55911>.

²⁰ <http://www.geopunt.be/Villaretkaarten>.

²¹ [http://www.geopunt.be/Ferraris 1771-1778](http://www.geopunt.be/Ferraris%201771-1778).

²² [http://www.geopunt.be/ Atlas der Buurtwegen 1840-1850](http://www.geopunt.be/Atlas%20der%20Buurtwegen%201840-1850).

Bron	Jaartal	Historische situatie
	1850	Ten zuidwesten loopt een deel van vermoedelijk de Leie (Deze is reeds aanwezig op de Ferraris).
Vandermaelen kaarten ²³	1846-1854	Het plangebied ligt nog steeds in een onbebouwde zone aan de Kortrijkstraat. Ten zuiden zijn enkele hoogtelijnen aanwezig. De hoogtelijnen staan in het westen dicht bij elkaar wat wijst op een steile helling. In het oosten staan deze wat verder uit elkaar, wat wijst op een minder steile helling.
Poppkaarten ²⁴	Na 1842	Het plangebied ligt op perceelnummer 231 op een onbebouwde zone aan de Kortrijkstraat.
Topografische kaart ²⁵	1873	Het plangebied ligt nog steeds in een onbebouwde zone aan de Kortrijkstraat. Ten noordoosten is een hoogtelijn van circa 20 m +TAW aanwezig.
Topografische kaart ²⁶	1904	Gelijkaardig aan het plangebied op de topografische kaart van 1873.
Topografische kaart ²⁷	1939	Gelijkaardig aan het plangebied op de topografische kaart van 1873.
Luchtfoto ²⁸	1971	Het plangebied is reeds bebouwd tijdens de jaren' 70 van de 20 ^{ste} eeuw. Gebouw 6 (gebouw in het noordoostelijke gedeelte van het plangebied) lijkt pas gebouwd te zijn tijdens het laatste decennium. Hier lijkt eerst een soort van kleine tuin met beplanting gestaan te hebben. Tussen de bebouwing lijkt verharding aanwezig te zijn.
Luchtfoto ²⁹	1979-1990	Gelijkaardig aan luchtfoto 1971.
Luchtfoto ³⁰	2013-2015	Gelijkaardig aan luchtfoto 1979-1990.

De Villaretkaart is genoemd naar Jean Villaret, ingenieur-geograaf bij het Franse hof en één van de makers. De kaart kwam tot stand na één van de Franse veroveringstochten door onze gebieden (1745-48).³¹ Het plangebied ligt in een onbebouwde zone. Ten zuiden van het plangebied loopt de Leie ("La Lis"). Ten westen situeert zich de historische stadskern van Menen.

²³ [http://www.geopunt.be/Vandermaelen 1846-1854](http://www.geopunt.be/Vandermaelen%201846-1854).

²⁴ <http://www.geopunt.be/Popp-kaart>.

²⁵ <http://www.cartesius.be/arcgis/home/webmap/viewer.html?useExisting=1&lang=nl>.

²⁶ <http://www.cartesius.be/arcgis/home/webmap/viewer.html?useExisting=1&lang=nl>.

²⁷ <http://www.cartesius.be/arcgis/home/webmap/viewer.html?useExisting=1&lang=nl>.

²⁸ [http://www.geopunt.be/Luchtfoto 1971](http://www.geopunt.be/Luchtfoto%201971).

²⁹ [http://www.geopunt.be/Luchtfoto 1979-1990](http://www.geopunt.be/Luchtfoto%201979-1990).

³⁰ [http://www.geopunt.be/Luchtfoto 2013-2015](http://www.geopunt.be/Luchtfoto%202013-2015).

³¹ <https://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8/81b18f6d-975c-424a-bbca-653371693409>.

Afb. 40. Het plangebied op de Villaretk kaart.

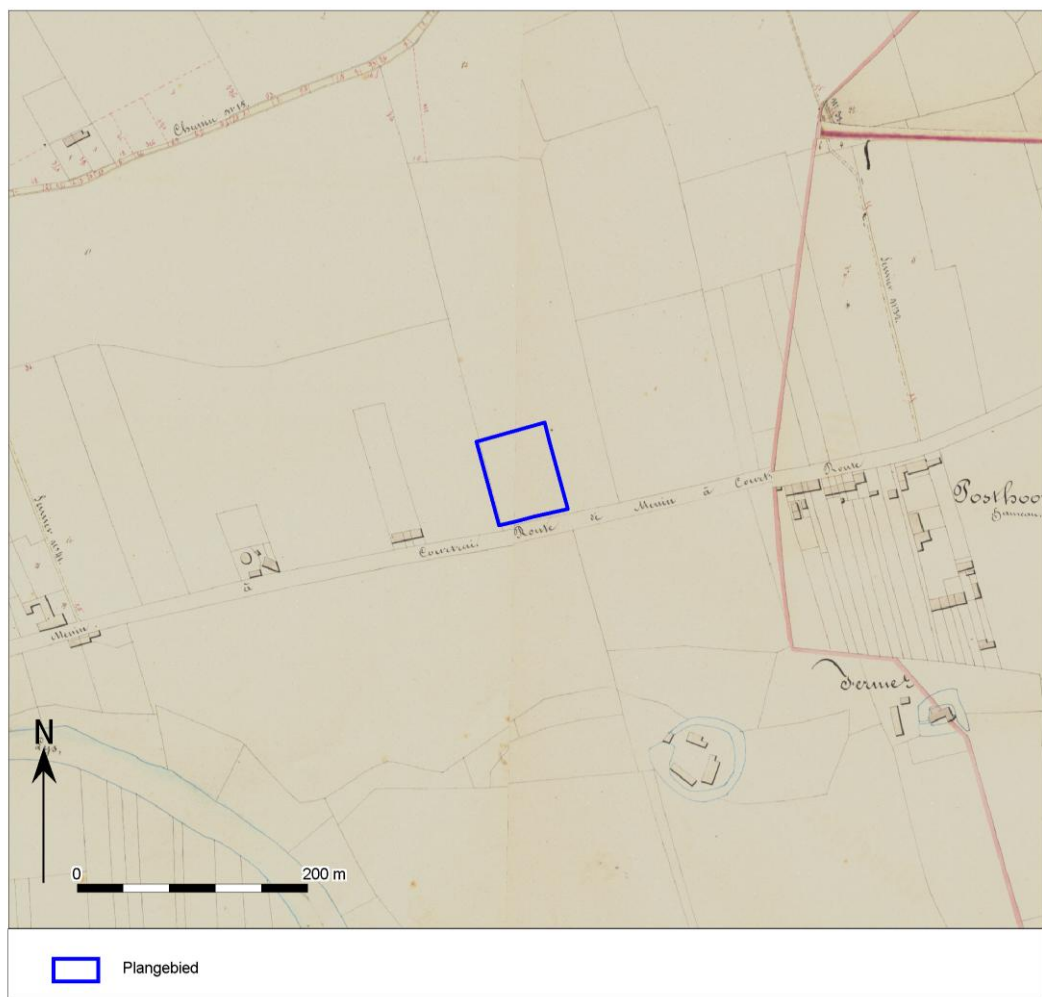
De Ferrariskaarten (Carte de Ferraris) zijn een verzameling van 275 gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Zij kwamen tussen 1771 en 1778 tot stand onder leiding van Joseph de Ferraris, generaal bij de Oostenrijkse artillerie, veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische en grootschalige kartering, zowel in "België" als in heel West-Europa.³² Hieruit blijkt dat het plangebied op akkerland ligt in een onbebouwde zone. In het zuidelijke gedeelte van het plangebied zijn enkele bomen aanwezig. Het plangebied grenst hierbij aan de huidige Kortrijkstraat. Ten westen van het plangebied zijn er enkele gebouwen behorend tot het parochienummer 21. Ten oosten van het plangebied zijn enkele gebouwen behorend tot het parochienummer 84. Ook bevinden zich twee molens in de nabije omgeving, namelijk ten westen en ten oosten van het plangebied (windmolen "De Goede Hoop"?)

³² <http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten>.

Afb. 41. Het plangebied op de Ferraris kaart.

Circa 60 jaar later werd de Atlas der Buurtwegen uitgegeven (afb. 42). Dit is een verzameling van boeken met overzichts- en detailplannen, daterend van rond 1840. Hierop valt af te lezen dat het plangebied in een onbebouwde zone aan de Kortrijkstraat ligt. Ten zuidwesten loopt een deel van vermoedelijk de Leie (Deze is reeds aanwezig op de Ferraris).

Afb. 42. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.

Een zestal jaar later zijn de Vandermaelenkaarten samengesteld. Dit is een verzameling historische kaarten gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Zijn "*Carte topographique de la Belgique*" is gemaakt tussen 1846 en 1854 op 250 folio's op schaal 1: 20.000. Op deze kaart ligt het plangebied nog steeds in een onbebouwde zone aan de Kortrijkstraat. Ten zuiden zijn enkele hoogtelijnen aanwezig. De hoogtelijnen staan in het westen dicht bij elkaar wat wijst op een steile helling. In het oosten staan deze wat verder uit elkaar, wat wijst op een minder steile helling.

Afb. 43. Het plangebied op de Vandermaelenkaarten.

Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Deze kaarten waren een gecommmercialiseerde versie van het toenmalig kadaster van België en bevatten vele gegevens over gronden en percelen. Nadat Philippe Vandermaelen al in 1836 toelating had gekregen om de kadastergegevens te gebruiken en in kaart te brengen, kreeg ook Popp deze toelating in 1842. Door het overlijden van Popp werd zijn 'Atlas cadastral parcellaire de la Belgique' niet afgemaakt. Deze kaart brengt het kadaster duidelijk in beeld. Het plangebied ligt op perceelnummer 231 op een onbebouwde zone aan de Kortrijkstraat.

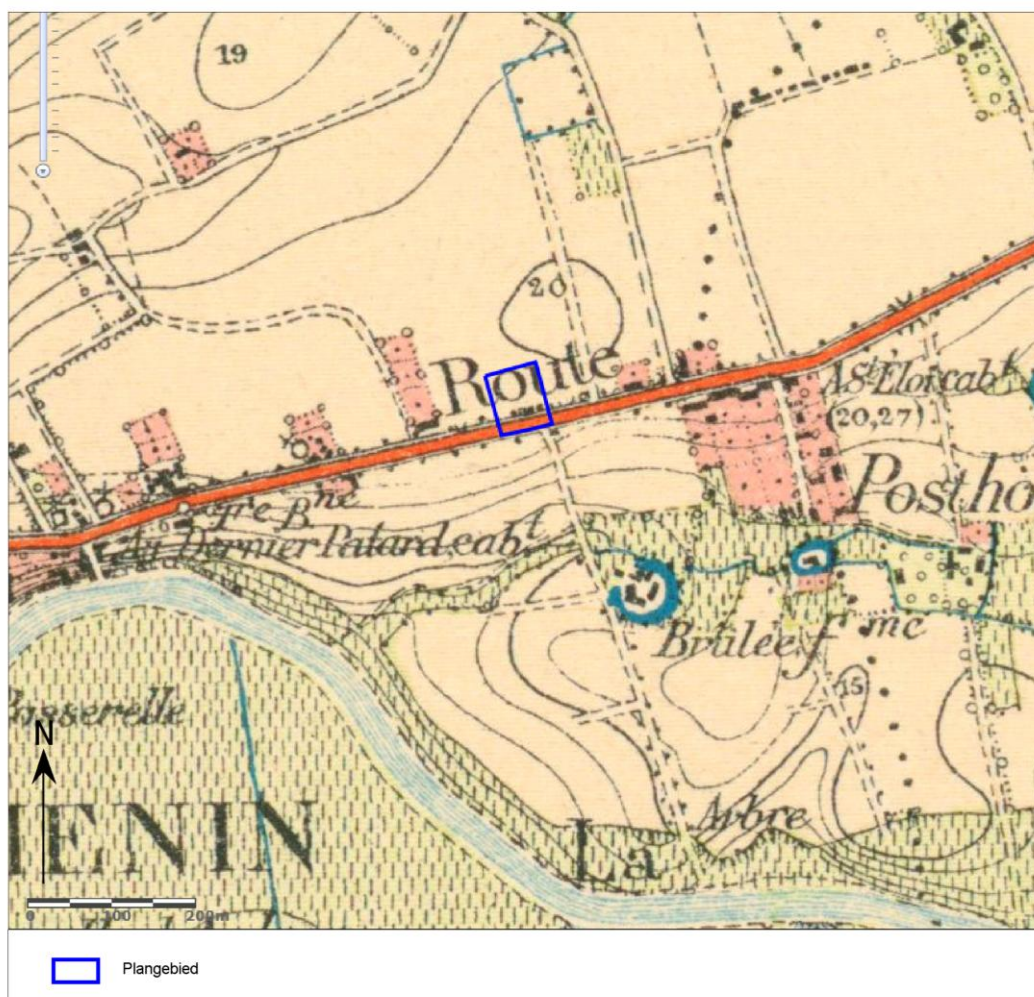
Afb. 44. Het plangebied op de Popp-kaarten.

Het plangebied op de topografische kaart van 1873 ligt nog steeds in een onbebouwde zone aan de Kortrijkstraat. Ten noordoosten is een hoogtelijn van circa 20 m +TAW aanwezig. In vergelijking met de bovenstaande kaarten, is het plangebied op deze kaart wat verschoven naar onder. (Afb. 45)

Afb. 45. Het plangebied op de topografische kaart van 1873.

Afb. 46 en 47 zijn gelijkaardig aan het plangebied op de topografische kaart van 1873 (afb. 45)

Afb. 46. Het plangebied op de topografische kaart van 1904.

Afb. 47. Het plangebied op de topografische kaart van 1939.

Het plangebied is reeds bebouwd tijdens de jaren' 70 van de 20ste eeuw. Gebouw 6 (gebouw in het noordoostelijke gedeelte van het plangebied) lijkt pas gebouwd te zijn tijdens het laatste decennium. Hier lijkt eerst een soort van kleine tuin met beplanting gestaan te hebben. Tussen de bebouwing is geen verharding aanwezig. (Afb. 48 tot en met 50)

Afb. 48. Het plangebied op de luchtfoto van 1971.

Afb. 49. Het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990.

Afb. 50. Het plangebied op de luchtfoto van 2013-2015.

1.2.4 Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie

De voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag “Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?” kan als volgt worden beantwoord:

Uit de geraadpleegde aardwetenschappelijke bronnen uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied in de zandleemstreek ligt. Op basis van de ontstaansgeschiedenis van de zandleemstreek kunnen in potentie archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum (geologisch tijdperk = Laat-Pleistoceen) verwacht worden. Resten uit het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum bevinden zich aan het oorspronkelijk maaiveld waarbij deze zich manifesteren in de vorm van vuursteen en houtskoolconcentraties. Het Digitaal Terreinmodel heeft aangetoond dat het plangebied zich hoofdzakelijk situeert op een hoog gelegen zone. Ten noorden van het plangebied stroomt de Kruishoekbeek en ten zuiden van het plangebied stroomt de Leie. Beide waterlopen situeren zich op circa 300 m van het plangebied. Deze aardkundige gegevens zijn ideaal voor bewoningen uit het Laat-Paleolithicum en Mesolithicum. Via de CAI zijn ook verschillende meldingen van lithisch materiaal bekend uit de omgeving van het plangebied. De verwachting aan resten uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum is hoog, maar de kans op het aantreffen van intacte Laat-Paleolithische en Mesolithische artefacten kan enigszins afgeschaald worden omwille van de reeds aanwezige bebouwing binnen het plangebied (OB-zone).

Resten vanaf het Neolithicum tot en met de Middeleeuwen kenmerken zich door een sporenniveau en zullen zich manifesteren in de vorm van overblijfselen van nederzettingen, kuilen, putten en erfafscheidingen. Organische resten (zoals bot, hout, leder en textiel) zullen door een hoge waterhuishouding goed geconserveerd zijn. Andere typen indicatoren (aardewerk) zijn waarschijnlijk ook

goed geconserveerd. Archeologische grondsporen (diepe paalsporen, waterputten et cetera) zijn het beste zichtbaar juist onder de bouwvoor (vanaf een geschatte diepte tussen 40 cm en 60cm –mv). Afgeleid uit de bodemkaart is het plangebied gekarteerd als bebouwde zone (OB). Mogelijkheid bestaat dat dit niet overal het geval is in het plangebied. Hier kan bijvoorbeeld een droge lichte zandleembodem met textuur B-horizont (Pba) voorkomen, aangezien deze bodem zich ten noorden van het plangebied bevindt. Het CAI heeft in de omgeving enkele archeologische meldingen waar er zowel archeologische resten zijn gevonden uit het Neolithicum, als uit de Romeinse periode, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Er kan dus worden gezegd dat het plangebied in een archeologierijke omgeving is gelegen. Door de aanwezige bebouwing kan aangenomen worden dat een groot deel van het gebied echter al verstoord werd, waardoor eventuele archeologische resten op deze locaties niet meer intact aanwezig zullen zijn. De kans op het aantreffen van intacte archeologische resten vanaf het Neolithicum tot en met de Middeleeuwen kan hierdoor eveneens afgeschaald worden, maar de verwachting blijft hoog in de niet verstoorde zones.

De beantwoording van de tweede onderzoeksvraag is als volgt:

- *Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?*

Het plangebied ligt aan de Kortrijkstraat en is grotendeels bebouwd. Het betreft huisnummer 450 en 452. Volgens het gewestplan, ligt het noordelijke gedeelte in agrarisch gebied en het zuidelijke gedeelte in woonuitbreidingsgebied (afb. 4). Het plangebied bestaat uit bebouwing, overige afdekking en gras. Afb. 6. geeft de bestaande toestand van het plangebied weer. Hier zijn een tiental gebouwen aanwezig. Hoe deze zijn gebouwd ten opzichte van het maaiveld wordt meegegeven op de afbeeldingen 7 tot en met 16. Bepaalde gebouwen situeren zich aan het maaiveld, andere gebouwen situeren zich op een soort van ophoging. Deze gebouwen staan iets hoger ingeplant dan het maaiveld, meer specifiek tussen 10 en 20 cm. De gebouwen hebben ook reeds een fundering, onbekend is hoeveel bodemverstoring deze reeds hebben gemaakt, maar er kan uitgegaan worden van een zekere diepteverstoring. De funderingen worden niet weergegeven op de afbeeldingen 7 tot en met 16.

Hieronder wordt kort de oppervlakte per gebouw of gebouwen weergegeven:

- Gebouwen 1 + 2 + 3 + 4 + 5: circa 570 m²
- Gebouw 6: circa 563 m²
- Gebouw 7: circa 501 m²
- Gebouw 8: circa 36 m²
- Gebouwen 9 + 10: circa 238 m²

Ter hoogte van gebouwen 3, 4 en 5 zijn binnenin nog enkele constructies aanwezig. In gebouw 3 is er de aanwezigheid van een kelder (circa 47 m²). Ook in gebouw 4 is er een aanwezigheid van een kelder (circa 29 m²). In dit gebouw is ook nog waterput (circa 10 m²) aanwezig. Ter hoogte van gebouw 5 is een beerput aanwezig van circa 49 m². De vermoedelijke diepte van deze constructies gaat tot circa 2,50 m –mv. In het plangebied is verharding aanwezig waarbij het zich situeert tot op een diepte van circa 50 cm –mv. Daarnaast is er ter hoogte van gebouw 7 een structuur aanwezig voor zand of iets dergelijks in op te werpen. Dit heeft een diepte tot circa 1 m –mv. (Afb. 6) Verder situeren zich nog enkele bestaande gebouwen in agrarisch gebied (noordelijke gedeelte). De gebouwen in de zuidelijke zone van het plangebied situeren zich in woonuitbreidingsgebied. Afb. 17 en 18 zijn hier voorbeelden van. Dit stelt het gewestplan mede vast, zoals hierboven weergegeven. Tot slot zijn er ook nog enkele foto's weergegeven van de gebouwen in het plangebied (afb. 19 tot en met 24).

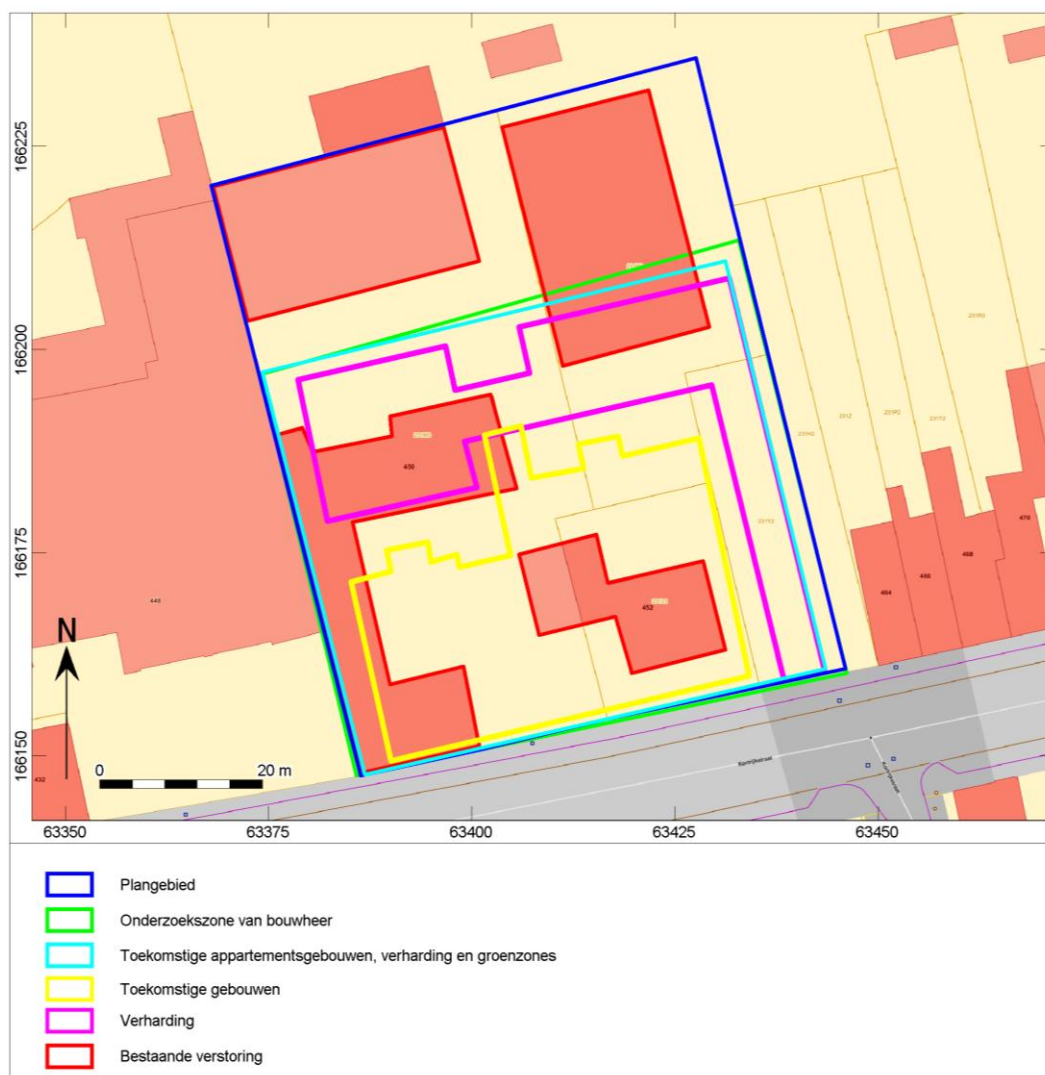
Niet het volledige plangebied van circa 4666 m² zal onderhevig zijn aan de nieuwe bodemingrepen, aangezien enkel het zuidelijke gedeelte zich bevindt in woonuitbreidingsgebied. De totale zone van de bodemingrepen zal 3013 m² bedragen (rode zone op afb. 25). Ter verduidelijking afb. 25. Binnen deze zone zal een oppervlakte van ongeveer 2176m² verstoord worden door de aanleg van de nieuwe appartementsblok en de verharding. Aangezien de bodem hoogstwaarschijnlijk tot minstens 80cm –mv verstoord is, ter hoogte van de bestaande bebouwing, en het archeologisch vlak op een diepte tussen 40cm en 60cm diep verwacht wordt, is de top van het archeologisch vlak reeds verstoord. Wanneer de oppervlakte van de reeds bestaande gebouwen afgetrokken wordt van de 2176m² die verstoord zal worden door de aanleg van de nieuwe blok en de verharding, blijft een zone van ongeveer 1486m². Er dient echter rekening mee gehouden te worden dat de omvang van de bestaande verstoring groter zal zijn dan de oppervlakte van de bestaande gebouwen. Rond elk van deze gebouwen is namelijk een zone die ook verstoord is door de aanleg van de gebouwen. Hierdoor zal de eigenlijke onverstoorde zone, waar ingrepen gepland worden uiteindelijk nog een stuk kleiner zijn dan de berekende 1486m².

Het plangebied zal onderhevig zijn aan de bouw van één appartementsblok met groenzone en parking (afb. 26). Vooraleer men zal beginnen aan dit project, zullen alle bestaande gebouwen gesloopt worden. De gebouwen zullen integraal gesloopt worden met inbegrip funderingen. Ook de gebouwen in het noorden van het plangebied, die buiten de eigenlijke onderzoekszone vallen, zullen gesloopt worden. Er wordt geen bijkomende bodemverstoring verwacht ten gevolge van de afbraak van de bestaande gebouwen gezien de reeds bestaande verstoring op deze locaties. Afb. 27 en 28 geven uitsneden weer van de toekomstige toestand over de oude gebouwen (stippellijn).

Het appartementsblok zal vier verdiepingen hebben vanaf het maaiveld. Onderaan zal zich een ondergrondse parkeergarage bevinden (afb. 29 tot en met 33). Hier zullen naast 24 parkeerplaatsen, ook enkele bergingen, een water- en gasmeterlokaal, een trap- en een lift (afb. 33). Deze zal tot circa 3,10 m –mv worden aangelegd met een afwerking tot 3,50 m –mv. Tussen de ondergrondse parkeergarage zijn nog enkele dalen te vinden tot circa 4,60 cm –mv (afb. 32). Om naar de parking te rijden zal er een helling worden aangelegd hiervoor (afb. 30). Achteraan de appartementsgebouwen, in het noordelijke gedeelte van het plangebied, zal een bovengrondse parking worden aangelegd (afb. 29). Deze zal iets lager gelegen zijn. Hier zal men 40 cm –mv afgraven. Ten oosten van de appartementsgebouwen zal een in- en uitrit worden aangelegd (afb. 30 tot en met 32).

Verder zullen er twee wadi's worden aangelegd (ten noorden en ten noordwesten van het appartementsgebouw). De wadi ten noordwesten van het gebouw zal aangelegd worden ter hoogte van een bestaand gebouw waardoor op deze locatie geen of amper bijkomende bodemverstoringen worden verwacht. De tweede wadi zal aangelegd worden in een zone zonder bekende bodemverstoring en krijgt een oppervlakte van maximaal 50m². In één wadi (ten noordwesten van de nieuwe blok) zullen er twee hemelwaterputten worden aangelegd van 20 000 liter. De diepte van de wadi's is nog niet gekend, maar deze zullen een vermoedelijke diepte hebben van 1 m –mv. Van hieruit vertrekt er een riolering. Deze zal worden opgehangen aan het plafond van de kelder. De aansluiting zal volgens de diepte zijn van de bestaande riolering aan de Kortrijkstraat. De diepte van de bestaande rioleringsput zal circa 1,20 m –mv. Ten oosten van het appartementsgebouw ligt nog een sifonput. Deze zal ook liggen op dezelfde diepte als de bestaande rioleringsput, meer specifiek 1,20 m –mv.

Hieronder een verduidelijking van de bestaande en toekomstige verstoringen:

Afb. 51. Bestaande versus toekomstige verstoring.

Binnen een gebied van maximum 1486m² worden eventuele archeologische sporen en resten bedreigd. Door de aanleg van de reeds bestaande gebouwen, dient er rekening mee gehouden te worden dat de omvang van de bestaande verstoring groter zal zijn dan de oppervlakte van de bestaande gebouwen. Hierdoor zal de eigenlijke onverstoorde zone, waar ingrepen gepland worden uiteindelijk nog een stuk kleiner zijn dan de berekende 1486m². Gezien de ligging van de verstoorde zones en de vorm van het bedreigde gebied, zal enkel een versnipperd beeld verkregen kunnen worden van eventuele archeologische sporen. Ten gevolge hiervan en van de beperkte oppervlakte van het gebied, wordt eventuele kenniswinst klein ingeschat, waardoor eventueel verder onderzoek kosten baten technisch niet interessant wordt geacht.

De beantwoording van de laatste onderzoeksvraag is als volgt:

- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

Op basis van het bureauonderzoek wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd voor het overige gedeelte in het plangebied. Eventueel verder archeologisch onderzoek wordt kosten baten technisch niet interessant geacht op basis van de beperkte omvang van de te onderzoeken zone en de versnippering van het gebied ten gevolge van de bestaande verstoringen.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch

uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.

1.2.5 Samenvatting

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in oktober 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Kortrijkstraat 450 en 452 te Menen (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen bouw van twee appartementsblokken.

Op basis van het bureauonderzoek worden mogelijk archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum verwacht binnen het plangebied. Op basis van de bestaande verstoringen kan de verwachting aan archeologische resten echter afgeschaald worden. Daarbij komt dat het bedreigde gebied maximaal 1486m² groot is en deze zone versnipperd is door de reeds aanwezige gebouwen. Hierdoor adviseert het Vlaams Erfgoed Centrum de vrijgave van het gebied.

Literatuur

- Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016: Code van Goede Praktijk voor de uitvoering en rapportage over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2,0.
- Ervynck, A., S. Debruyne, R. Ribbens, 2015: *Assessment; Een handleiding voor de archeoloog*. Onroerend Erfgoed, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.
- Ferraris, J., 1771-1778: *Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsendom Luik*.
- Fricx, E., 1712: *Carte de Pays-Bas*.
- Jacobs, P., M. de Ceulenaire, E. Stevens & M. Verschuren, 1993: Philosophy and methodology of the new geological map of the Tertiary formations, Northwest Flanders, Belgium. *Bull Soc belge Géol* 102, Kadaster, 1850-1864: *Topografische Militaire Kaart, kaartblad 56*. Nationaal Archief.
- Matthijs, J. "Kaartblad 27-28-36: Proven- Ieper-Pleogsteert." *Toelichting bij de quartairgeologische kaart*. S.l., 2002.
- Onbekend, 1840-1850: *Atlas der buurtwegen*.
- Vandermaelen, F. , 1846-1854: *Cartes topographiques de la Belgique*.

Geraadpleegde websites

- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
- <https://id.erfgoed.net>
- <http://www.cartesius.be/arcgis/home/webmap/viewer.html?useExisting=1&lang=nl>
- <https://www.menen.be/vrije-tijd/toerisme/menen-historisch/beknopt-van-a-tot-z>
- <http://www.landvannevele.com/nl/ongeschreven-verleden>
- <https://www.menen.be/over-de-stad/in-t-kort/kerncijfers>.

Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.
- Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.
- Afb. 3. Locatiekaart van het plangebied met locaties van de vermoedelijk verstoorde zones.
- Afb. 4. Locatie van het plangebied op gewestplan.
- Afb. 5. Locatie van het plangebied op luchtfoto 2013-2015.
- Afb. 6. Locatie van het plangebied georeferereerd op de GRB-kaart.
- Afb. 7. Locatie van gebouw 1.
- Afb. 8. Locatie van gebouw 2.
- Afb. 9. Locatie van gebouw 3.
- Afb. 10. Locatie van gebouw 4.
- Afb. 11. Locatie van gebouw 5.
- Afb. 12. Locatie van gebouw 6.
- Afb. 13. Locatie van gebouw 7.
- Afb. 14. Locatie van gebouw 8.
- Afb. 15. Locatie van gebouw 9.
- Afb. 16. Locatie van gebouw 10.
- Afb. 17. Uitsnede AA van bestaande toestand.
- Afb. 18. Uitsnede BB van bestaande toestand.
- Afb. 19. Gebouw 1 (-en 2 – 3).
- Afb. 20. Gebouw 4 (rechterkant gebouw 5).
- Afb. 21. Gebouw 5. (Linkerkant gebouw 1, en- rechterkant gebouw 9).
- Afb. 22. Gebouw 10.
- Afb. 23. Gebouw 6.
- Afb. 24. Gebouw 7 (linkerkant gebouw 6).
- Afb. 25. Onderzoeksgebied.
- Afb. 26. Inplantingsplan.
- Afb. 27. Nieuwe toestand snede AA.
- Afb. 28. Nieuwe toestand snede BB.

- Afb. 29. Uitsnede B.
- Afb. 30. Uitsnede C.
- Afb. 31. Uitsnede D.
- Afb. 32. Uitsnede E.
- Afb. 33. Ondergrondse parkeergarage.
- Afb. 34. Rioleringsplan.
- Afb. 35. Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.
- Afb. 36. Het plangebied op de bodemkaart.
- Afb. 37. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop: ingezoomd.
- Afb. 38. Het plangebied op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM), inclusief profiel hoogteverloop: uitgezoomd.
- Afb. 39. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.
- Afb. 40. Het plangebied op de Villaretkaart.
- Afb. 41. Het plangebied op de Ferraris kaart.
- Afb. 42. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.
- Afb. 43. Het plangebied op de Vandermaelenkaarten.
- Afb. 44. Het plangebied op de Popp-kaarten.
- Afb. 45. Het plangebied op de topografische kaart van 1873.
- Afb. 46. Het plangebied op de topografische kaart van 1904.
- Afb. 47. Het plangebied op de topografische kaart van 1939.
- Afb. 48. Het plangebied op de luchtfoto van 1971.
- Afb. 49. Het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990.
- Afb. 50. Het plangebied op de luchtfoto van 2013-2015.
- Afb. 51. Bestaande versus toekomstige verstoring.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Bijlage 1 Plannenlijst

Projectcode	2017J79
Onderwerp	Plannenlijst
Plannummer	1
Type plan	Locatiekaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	2
Type plan	GRB-kaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	3
Type plan	Verstoringkaart
Onderwerp plan	Locatie van de verstoorde zones.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017

Plannummer	4
Type plan	Gewestplan
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	5
Type plan	GRB-kaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied georeferereerd op de GRB-kaart.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	Afb. 7 tot en met 16
Type plan	Technische tekeningen
Onderwerp plan	Technische tekeningen van huidige gebouwen in het plangebied: 1 tot en met 10.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	17-18
Type plan	Technische tekeningen
Onderwerp plan	Uitsnede AA en BB van bestaande toestand.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	25
Type plan	Georeferereerd plangebied op GRB-kaart
Onderwerp plan	Onderzoekszone.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	26
Type plan	Georeferereerd plangebied op GRB-kaart
Onderwerp plan	Inplantingsplan.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	27-28
Type plan	Technische tekeningen
Onderwerp plan	Nieuwe toestand snede AA en BB.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	29-32
Type plan	Technische tekeningen
Onderwerp plan	Uitsneden van toekomstige gebouwen

Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	33
Type plan	Technische tekening
Onderwerp plan	Ondergrondse parkeergarage.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	34
Type plan	Technische tekening
Onderwerp plan	Rioleringsplan.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	Onbekend
Plannummer	35
Type plan	Quartairgeologische kaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	36
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	37-38
Type plan	DTM met hoogteprofielen
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	39
Type plan	CAI
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	40
Type plan	Villaretkaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017

Plannummer	41
Type plan	Ferrariskaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	42
Type plan	Atlas der Buurtwegen
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	43
Type plan	Vandermaelen
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	44
Type plan	Popp kaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	45
Type plan	Topografische kaart van 1873
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	46
Type plan	Topografische kaart van 1904
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	47
Type plan	Topografische kaart van 1939
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	13/10/2017
Plannummer	51
Type plan	GRB-kaart
Onderwerp plan	Bestaande versus toekomstige verstoring.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal

Datum	16/10/2017
-------	------------

Bijlage 2 Fotolijst

Projectcode	2017J79
Onderwerp	fotolijst
ID	19 – 24
Type	Overzichtsfoto
onderwerp	Overzichtsfoto van de gebouwen in het plangebied.
ID	48
Type	Luchtfoto
onderwerp	Locatie van het plangebied op de luchtfoto van 1971.
ID	49
Type	Luchtfoto
onderwerp	Locatie van het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990.
ID	5 en 50
Type	Luchtfoto
onderwerp	Locatie van het plangebied op de luchtfoto van 2013-2015

